

High Dosage Tutoring

Thema

Mentoring en coaching

‘High Dosage Tutoring is een mooi voorbeeld van hoe kinderen zich ontwikkelen, als we ze geven wat ze nodig hebben.’

Marjolein Moorman

*Wethouder Onderwijs, Armoede en Inburgering
Gemeente Amsterdam*

‘De groei van het zelfvertrouwen is vaak nog belangrijker dan het rekenen.’

Willy Bos

*Intern begeleider bovenbouw
Don Boscoschool Haarlem*

‘Ik ben een groot voorstander van deze vorm van één op twee tutoring. In de klas hebben kinderen de neiging om weg te draaien als ze iets niet begrijpen, in deze setting kan dat niet.’

Dyane Brummelhuis

*Directeur Mundus College
Amsterdam*

**Gelijke
Kansen
Alliantie**

‘Het is geen wonderolie. Het vraagt constant aandacht om goed resultaat te bereiken.’

Kim van Goethem

*Beleidsmedewerker
Gemeente Haarlem*

Inhoudsopgave

Editorial Monaim Benrida Programmamanager Gelijke Kansen	4	Dr. Bowen Paulle Onderwijssocioloog	22
‘Extra tijd en gerichte aandacht om leerling te helpen ontwikkelen.’		‘Dat HDT werkt, vraagt om meer onderzoek.’	
Voorwoord Marjolein Moorman Wethouder Onderwijs, Armoede en Inburgering Gemeente Amsterdam	7	Column Jur Botter Wethouder Onderwijs Haarlem	25
‘Kinderen ontwikkelen zich als we ze geven wat ze nodig hebben.’		‘Om kansen te kunnen grijpen, moet je ze zien.’	
Omschrijving van het concept	8	Haarlem, van idee tot werkelijkheid	26
Wat is High Dosage Tutoring?		‘Ik gun de groep 2'ers van nu ook HDT.’	
Tutorportretten	9		
Eef en Steven		Annelies Siezenga Directeur Basisschool de Wadden Molenwijk	30
2 Het ontstaan van HDT in Nederland Anne Kielman Directeur Stichting The Bridge Learning Interventions	10	‘Zonder draagvlak ondermijn je HDT.’	
Aan de andere kant van de brug			
High Dosage Tutoring	12	Het belang van een goede tutor Claire Slingsby Site Director Bridge HDT Amsterdam VO	32
Infographic		‘Een goede match als voorwaarde voor ontwikkeling.’	
Sarah Sylbing Documentairemaker	13	Amsterdam, van idee tot werkelijkheid	34
‘De lat moet omhoog.’		Hoe in Amsterdam High Dosage Tutoring voet aan de grond kreeg in Nederland	
High Dosage Tutoring	14		
De antwoorden op de belangrijkste vragen		Lisette Buiting Teamleider VMBO - Mundus College	38
Tutorportretten	17	‘HDT draagt bij aan een betere maatschappij.’	
Gioviënca en Fulbert			
Onderzoek en resultaten	18	Els Ranzijn Directeur OBS De Blauwe Lijn, Amsterdam	40
Het effect van High Dosage Tutoring		‘HDT werkt door in de reguliere lessen.’	

Sharita Kasi
Docent Wiskunde en rekenoördinator - Haarlem College
Joosje Slot
Site Director Bridge HDT Haarlem VO
HDT vraagt flexibiliteit van vakdocenten

Anna Tammens
Curriculumspecialist en programmamanager bij Stichting The Bridge Learning Interventions
Hoe leraren het effect van HDT kunnen versterken

Column | **Joosje Slot**
Site Director Bridge HDT Haarlem VO
‘Een beetje van mij en heel veel van hem.’

Ouder aan het woord
‘Ik gun dit ieder kind.’

Hoe houden we de lat hoog? | **Lieselot Roelandts**
Programmamanager Stichting The Bridge Learning Interventions
‘Ondanks de hoge kwaliteit telt iedere seconde.’

Anna Tammens
Curriculumspecialist en programmamanager bij Stichting The Bridge Learning Interventions
‘Met rekenen kun je in korte tijd veel progressie maken.’

Tutorportretten
Selena en Matthias

42 Growth mindset | **Alexandra Nacev**
Site Director Bridge HDT Amsterdam PO
‘De nadruk ligt op groei.’ 52

Willy Bos
Intern begeleider bovenbouw Don Boscoschool Haarlem
Xuân Do
Site Director Bridge HDT Haarlem PO
Naast rekenen ook sociaal-emotionele lessen 54

Quotes
Leerlingen aan het woord 56

Column | **Maxe de Rijk**
Docent en mentor Mundus College Amsterdam
‘Misschien ben ik helemaal niet dom.’ 59

Tutorportret
Luke 60

Hoe schaal je op mét behoud van kwaliteit?
Visie op de toekomst 61 3

50 Van idee tot nieuw project | **Hannah van der Ham**
Projectontwikkelingscoördinator Stichting The Bridge Learning Interventions
‘Zo kom je van aanvraag tot start met HDT!’ 66

51 Tutorportretten
Fred en Sophie 69

Links en publicaties 70

‘Extra tijd en gerichte aandacht om leerling te helpen ontwikkelen.’

“Vanuit de Gelijke Kansen Alliantie (GKA) delen we graag mooie voorbeelden. Daarbij gaat het om bewezen effectieve interventies, bijzondere samenwerkingen en inspirerende initiatieven. In dit magazine leest u over High Dosage Tutoring (HDT), een veelbelovende en effectieve interventie waarbij de GKA op diverse manieren betrokken is.

Binnen- en buitenschoolse ontwikkeling

4 Kinderen en jongeren ontwikkelen zich in de driehoek thuis, school en omgeving. Het leren stopt dus niet buiten de schooldeuren, maar gaat juist thuis en in de omgeving: bij vrienden of op de sportvereniging door. Sterker nog, we weten dat 60 procent van wat kinderen leren vanuit thuis en de omgeving komt. Helaas beschikt niet ieder kind over voldoende hulpbronnen, zoals een ouder die de kennis, vaardigheden en tijd heeft om zijn of haar kind persoonlijk te begeleiden. Kinderen die in minder gunstige omstandigheden opgroeien, ervaren een grote mate van discontinuïteit tussen school en thuis. Dat onderstreept het belang van een aanpak zoals High Dosage Tutoring.

Mooi voorbeeld

Kansengelijkheid draait om een optimale talentontwikkeling voor ieder kind en jongere. Dat kinderen en jongeren op zo’n manier begeleid worden dat ze de kans krijgen om te laten zien wat ze werkelijk in huis hebben. HDT is een mooi voorbeeld hiervan. Dankzij de extra, geconcentreerde en frequente aandacht die leerlingen krijgen, lukt het hen om hun talenten verder te ontwikkelen. Dat geeft perspectief op een positievere toekomst.

Grote vraagstukken

HDT biedt een aantal grote vraagstukken het hoofd. Het draagt bij aan kansengelijkheid, het ontzorgt leraren omdat het werkdruk vermindert en het biedt mogelijkheden met betrekking tot het lerarentekort. Want wie weet raken de tutores wel zo enthousiast dat ze kiezen voor een loopbaan in het onderwijs na het kijkje in de keuken. De kwaliteit van tutores is zeer belangrijk. Zij vormen

een goed voorbeeld voor de leerlingen die zij begeleiden. Als je dat in ogenschouw neemt, besef je dat HDT eenvoudig lijkt, maar het niet is. Het resultaat bereik je niet alleen door veel aandacht te geven en rekenvaardigheden te oefenen. HDT is een zorgvuldig opgebouwde, kwalitatieve methode die werkt met vaststaande voorwaarden en visie op tutoring.

Bewezen effectieve interventie

HDT is bovendien een bewezen effectieve interventie. Dankzij het fundamentele onderzoek weten we dat het werkt. Dat begint kleinschalig, waarna lessen worden toegepast in een volgende versie op basis van bewezen methodiek. Zo wordt de praktijk getheoretiseerd en wordt de theorie gepraktiseerd. De interventie is wel kostbaar. De komende jaren zal moeten blijken hoe de interventie kostenefficiënt en met behoud van kwaliteit opgeschaald kan worden. Daarbij is belangrijk om stil te staan bij de basis, het werkzame ingrediënt van HDT: de gedachte dat het leerlingen dankzij extra tijd en gerichte aandacht lukt om zichzelf beter te ontwikkelen.

Diverse perspectieven

In dit magazine delen we wat HDT precies inhoudt, wat ervoor nodig is om ermee te werken en wat de pilots in Nederland aan resultaat opleveren. We belichten het thema vanuit diverse perspectieven; die van beleidsmakers, onderzoekers, schoolleiders, leraren, leerlingen, wethouders en ouders. We geven hen graag een podium en delen hun lessen en ervaringen. Zodat u kennis kunt maken met deze inspirerende aanpak om de kansen van leerlingen te vergroten.”

Monaim Benrida
Programmamanager Gelijke Kansen

*'Kansengelijkheid draait
om een optimale
talentontwikkeling voor
ieder kind en jongere.'*

Colofon

Dit magazine is gerealiseerd in opdracht van de Gelijke Kansen Alliantie, een initiatief van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

www.gelijke-kansen.nl

ONDER REDACTIE VAN

De Gelijke Kansen Alliantie
Stichting The Bridge Learning Interventions

PROJECTCOÖRDINATIE EN -REALISATIE

Patrick Boggan
Deviant Communicatie & Ontwikkeling

TEKST

Melinde Bussemaker
Olga van Heeren
Paulien Noordzij

GRAFISCHE VORMGEVING

Elisah van Beugen-Doevendans
GET TO THE POINT Grafisch Design

FOTOGRAFIE

Patrick Boggan

September 2021 | Eerste druk

Voorwoord

“Spectaculair, dat vond ik van de onderzoeksresultaten over het effect van High Dosage Tutoring (HDT) in Amerika. Het was de aanleiding om met HDT in Amsterdam Nieuw-West en -Zuidoost te starten met Bridge HDT. Want juist voor kinderen uit deze wijken is bijles, laat staan intensieve tutoring, niet vanzelfsprekend. High Dosage Tutoring is een mooi voorbeeld van hoe kinderen zich ontwikkelen, als we ze geven wat ze nodig hebben. En het is een goed voorbeeld van hoe je ongelijk moet investeren om gelijke kansen te creëren. Het is niet toevallig dat de Gelijke Kansen Alliantie een van de partijen is die nauw betrokken is geweest bij de uitvoering van de interventie.

Duurzaam effect

Dat het werkt, zag ik met eigen ogen op basisschool De Blauwe Lijn in Amsterdam-Zuidoost. Iedereen was geconcentreerd bezig toen ik een bezoek bracht. In de onderzoeksresultaten valt vooral de groei op het gebied van rekenvaardigheden en zelfvertrouwen op. Dat tweede aspect is minstens zo belangrijk omdat we uit onderzoek weten dat kinderen beter presteren wanneer ze meer zelfvertrouwen hebben en we hoge verwachtingen van hen koesteren. Kinderen

krijgen van HDT het gevoel: ik kan het, als ik hard werk. Bovendien leren ze dankzij de stapsgewijze lesmethode hóe ze moeten leren, waardoor de tutoring ook een positief effect heeft op de resultaten van andere schoolvakken, ondanks dat HDT onder reguliere lestijd plaatsvindt. Het effect is duurzaam en werkt door op langere termijn.

Investing waard

Ja, het is een kostbare interventie. Maar door het grote effect is het de investering waard. Tegen collega-wethouders wil ik zeggen; lees dit magazine en laat de resultaten tot je doordringen. Tegelijkertijd realiseer ik me dat Amsterdam over een fors onderwijsbudget beschikt en dat het niet voor alle gemeentes haalbaar is om HDT te financieren. Bovendien is de ene regio geen blauwdruk voor de andere. Daarom doe ik een oproep aan het Rijk om voor langere tijd te investeren in HDT. Ik vind dat ieder kind HDT verdient en hoop dat we dit samen, lokaal én landelijk, mogelijk gaan maken.”

Marjolein Moorman
Wethouder Onderwijs, Armoede en Inburgering
Gemeente Amsterdam

7

Wat is High Dosage Tutoring?

High Dosage Tutoring (HDT) is een evidence-based, intensieve onderwijsinterventie in het basis- en middelbaar onderwijs om het rekenniveau en het sociaal-emotioneel welbevinden van kinderen met een grote leerachterstand te verhogen en de kansengelijkheid in het onderwijs te bevorderen.

- 8 De uitvoering van Stichting The Bridge van High Dosage Tutoring, ook wel 'Bridge High Dosage Tutoring', is als volgt samen te vatten:

Intensief

De leerlingen ontvangen een jaar lang tussen de twee tot vijf uur per week tutoring. Vandaar de term 'High Dosage'.

Specifieke doelgroep

HDT is gericht op een selectie van leerlingen in een kwetsbare situatie uit groep 7/8 of de onderbouw van het voortgezet onderwijs met een significante leerachterstand.

Onder schooltijd

HDT vindt plaats tijdens de normale schooldag onder schooltijd volgens een vast rooster in een apart en speciaal ingericht lokaal in de school.

Persoonlijke aandacht

De tutoring vindt plaats in een vaste 1-op-2 setting: één tutor met twee leerlingen.

Structuur

Door de vaste opbouw zijn de lessen voorspelbaar. Ze bevatten momenten van samenwerken

en zelfstandig werken. Er werken meerdere groepjes tegelijk in het lokaal die allemaal dezelfde structuur volgen, wat het groepsgevoel tijdens de lessen vergroot.

Maatwerk in rekenen

Er wordt maatwerk per leerling geleverd op basis van leerniveau en persoonlijke interesses. Het programma is gebaseerd op een eigen rekencurriculum op 1F-niveau (minimale uitstroomniveau eind basisschool), minimaal 20 procent van de lestijd wordt besteed aan verhaalsommen.

Brede ontwikkeling

Naast aandacht voor rekenen is er uitgebreid aandacht voor de algemene en sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Denk aan algemene academische vaardigheden, schoolmotivatie en taalontwikkeling.

Professionele tutoren

De tutoren zijn als medewerker in dienst van The Bridge en worden professioneel getraind, vooraf en tijdens het lesgeven waarbij de Site Director (projectleider) als coach en eerste aanspreekpunt van de school fungeert.

Samenwerking met de school

Omdat HDT een verlengstuk van de school is, worden schoolmedewerkers intensief betrokken. The Bridge stemt zoveel als nodig is af met de scholen over onderwerpen als de reguliere rekenles en het sociaal-emotioneel welbevinden van de leerlingen. De implementatie van Bridge HDT vraagt om maatwerk per school zodat het programma goed aansluit bij de visie en dagelijkse praktijk van de school.

Ouderbetrokkenheid

Tutoren onderhouden (twee)wekelijks telefonisch contact met ouders/verzorgers over de voortgang van hun kind.

Evidence-based

HDT is een wetenschappelijk bewezen effectieve methode in het basis- en voortgezet onderwijs. Doorgaand effectonderzoek en monitoring is waar mogelijk onderdeel van de projecten.

Tutorportretten

Eef (63)

Tutor Bridge HDT – Haarlem VO

‘Als tutor kan ik écht onderwijs geven en leerlingen kansen bieden.’

- **Sinds 2021 werkzaam als tutor van twaalf leerlingen.**
- **Was hiervoor veertig jaar basisschool leerkracht (rekenspecialist).**

“Wat ik het meest verrassend vind, is dat eigenlijk alle leerlingen steeds weer energiek aan de slag gaan met de les en niet opgeven als het wat moeizamer gaat. En dat leerlingen van wie je het niet verwacht, vaak met heel verrassende oplossingen kunnen komen. Ze kunnen veel meer dan ze soms zelf denken. Ik wens ze dat vertrouwen toe.”

“Ik had graag meer als tutor les willen geven toen ik nog leerkracht was. Als tutor kun je kinderen zoveel meer aandacht geven. En als tutor ben je zelf ook continu in ontwikkeling. Ondanks mijn ruime ervaring blijf ik iedere dag leren van de observaties en trainingen die bij het concept horen. Soms zit het in de kleine dingen, die je wel eens bewust of onbewust overslaat door de hectiek van de dag en drukte in de klas, zoals precise praise (specifieke complimenten geven) wat je in zo’n 1-op-2-setting veel alerter kan toepassen. Als tutor kun je kinderen écht kansen bieden.”

Steven (24)

Tutor Bridge HDT – Haarlem VO

- **Sinds 2021 werkzaam als invaltutor.**
- **Gaf bijles en voetbaltraining aan verschillende leerlingen in de regio Leiden.**
- **Reisde af naar Ecuador voor vrijwilligerswerk op een voetbalschool.**

“Ik deel graag mijn kennis met mensen die hier het meeste baat bij hebben. In dit geval kinderen. Als ik met mijn persoonlijke aandacht bij kan dragen aan meer geluk in hun ontwikkeling en plezier in het leren, dan doe ik dat graag. De blijdschap van de kinderen verrast me iedere keer weer.”

“Als tutor leer je reflecteren op jezelf en de ander. Ik heb vooral geleerd ieder probleem nog positiever te benaderen dan ik al deed. Een positieve benadering levert positief effect.”

‘Het zijn prachtige bloemen die wat extra water nodig hebben.’

Aan de andere kant van de brug

Stichting The Bridge Learning Interventions heeft High Dosage Tutoring in Nederland op de kaart gezet. Het vertaalde de Amerikaanse aanpak naar een Nederlandse versie, voerde diverse pilots uit en onderzocht het effect van de tutoring. Een gesprek met Anne Kielman (27), directeur van de stichting en één van de kartrekkers.

“Elke dag op de fiets vanuit Arnhem-Zuid naar mijn middelbare school in Arnhem-Noord leerde ik hoe de omgeving waarin je opgroeit veel verschil kan maken voor je ontwikkeling. Want het waren twee verschillende werelden, ieder aan één kant van de brug, zeker op het gebied van kansen”, vertelt Kielman. In de periode van die fietstochten is het zaadje voor High Dosage Tutoring geplant. “Ik groeide op in een kansarme buurt in Arnhem-Zuid met op school leerlingen met vooral lage uitstroomniveaus. Ik zag - vooral op latere leeftijd - dat ik door mijn hooggeleide

ouders en voldoende financiële middelen een voorsprong had op klasgenoten in toekomst-kansen.”

Enorm kapitaal

Het was een flink eind fietsen naar het categoriaal gymnasium in Arnhem-Noord. Daar kwam ze juist terecht tussen leerlingen met enorme kansen en cultureel, sociaal en economisch kapitaal. Het ervaren van deze twee verschillende werelden en verschil in kansen speelde bewust en onbewust een rol bij de keuze voor de universitaire studie Sociologie en Filosofie en daarna een sociaalpedagogische masteropleiding Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken.

Warm ontvangen

“Via mijn stage kwam ik in aanraking met een High Dosage-tutoringproject in een kansarme buurt in Rotterdam-Zuid, waar ik de ouders van de deelnemende kinderen bij hen thuis interviewde

10

‘Mijn doel was om diezelfde serene rust uit de VS in het tutorlokaal terug te zien.’

Anne Kielman
Directeur Stichting The Bridge Learning Interventions

voor mijn masterscriptie- en stage”, vertelt Kielman. “Daarnaast werkte ik als vrijwilliger in de buurt. Zo kon ik snel een band opbouwen met de ouders. Bij mensen thuis werd ik vaak warm ontvangen, maar was ook de armoede en onveiligheid duidelijk zichtbaar en voelbaar. Ik zag dat tutoring een manier was om de kinderen te helpen. Ouders wilden extra ondersteuning voor hun leerlingen, maar hadden zelf geen tijd, kennis of financiële middelen voor externe bijles.” Haar scriptie over ouderbetrokkenheid leidde tot een wetenschappelijke publicatie en Anne’s missie kreeg vorm.

Op onderzoek in de VS

Reden genoeg om een stoomcursus HDT-methodiek te doen in de VS, bij Saga Education. “De taxichauffeur wilde me niet afzetten in de wijk waar ik naartoe moest. Eenmaal daar was er van de hectiek buiten niets te merken in het tutoring-lokaal; er heerste een serene rust. Alle kinderen hadden een open blik en gingen serieus gemotiveerd aan het werk.” Het maakte diepe indruk en Kielman noteerde elk detail. “Dat resulteerde in een lijst van zeventig aspecten voor succesvolle tutoring. Het waren soms kleine, maar essentiële gewoontes die ze hadden, zoals de structuur van de les en het vieren van foutjes.”

Te vroeg in hokjes

Ondertussen zocht Stichting The Bridge Learning Interventions, gestart in 2017 in Nederland, een kartrekker. Kielman startte als directeur en Site Director (projectleider) tegelijkertijd. Hoe kon de methode vertaald worden naar de Nederlandse context? Ook wilde ze meer sociaal-emotionele componenten toevoegen. Wat maakte haar zo gedreven? “Met name het te vroeg in hokjes stoppen van leerlingen”, antwoordt ze. “Leerlingen ervaren het advies praktijkonderwijs op elf- à twaalfjarige leeftijd als een vonnis. Het levert hen en hun ouders enorme belemmerende overtuigingen op. Daarom zetten we bij HDT in op een growth mindset. Door leerlingen stappen te laten zetten, zien ze in dat ze kunnen groeien door hard te werken. Daarbij is soms een extra zetje en motivatie van je tutor nodig, die daarbij dan ook nog de school en je ouders betreft. Het resultaat is dat ze meer in zichzelf geloven en uiteindelijk hele niveaus verder komen.”

Het eerste Bridge HDT-project

Er liepen al gesprekken met het Mundus College in Amsterdam. De directeur Dyane Brummelhuis bleek een echte pionier en op de school startte een project van een half jaar. Kielman: “Mijn doel was om diezelfde serene rust uit de VS in het tutorlokaal terug te zien. Toen ik precies dát terugkreeg van de leerlingen was dat een mooie bevestiging.” Ook de resultaten van de wetenschappelijke studies stemden positief. De eerstejaarsleerlingen die deelnamen aan HDT startten met een gemiddelde rekenachterstand van drie à vier jaar en hadden daar binnen vijf maanden 71 procent van ingelopen. “Bovendien zagen we dat de praktijkleerlingen die deelnamen aan de tutoring, de vmbo-basis leerlingen die niet deelnamen, hadden ingehaald op een taallose rekentoets. Ze konden dus wel groeien, het was niet te laat.”

The Bridge nu en later

Sinds 2017 is Stichting The Bridge flink gegroeid. Halverwege 2021 telt de stichting vijfendertig medewerkers en werkt het samen met twaalf scholen. De verwachting is dat er verder uitgebreid wordt in het schooljaar 2021-2022. Dat geldt in ieder geval voor drie basisscholen in Amsterdam-Zuidoost en vijf basisscholen in Zaandam. Ondertussen worden de projecten steeds wetenschappelijk onderzocht. “Zo kunnen we de methode blijven testen en verbeteren. Deze visie op evidence based onderzoek speelde een sleutelrol in de groei van de stichting. HDT vraagt om een relatief hoge investering. Aan de hand van het onderzoek leggen we daarvoor verantwoording af.”

Toekomstvisie

Kielman voorziet een toekomst waarin de groei van Stichting The Bridge Learning Interventions doorzet. Door de extra middelen die zijn vrijgekomen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en het toegenomen maatschappelijk bewustzijn van kansenongelijkheid, stijgt de vraag. “Het zijn kansen om flink te groeien als stichting en dus meer leerlingen te helpen, waarbij ik soms wel het gevoel heb af te moeten remmen om de kwaliteit te beschermen. Genoeg organisatiecapaciteit, draagvlak en partnerschappen zijn essentieel voor het succes van de multidimensionale Bridge High Dosage Tutoring methode en zijn niet in een vingerknip geregeld.”

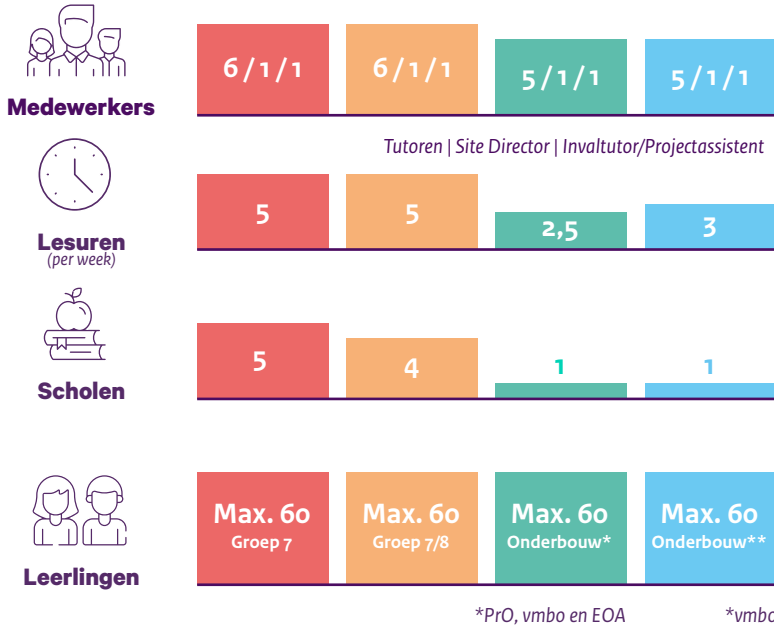

Infographic High Dosage Tutoring

Door Stichting The Bridge Learning Interventions

Peildatum: eind schooljaar 2020-2021

Amsterdam PO | Haarlem PO | Amsterdam VO | Haarlem VO

12

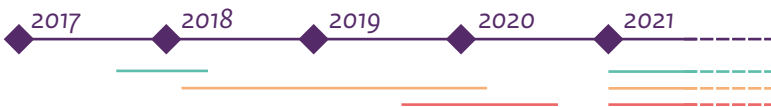
Selectie

Willekeurig en o.b.v. niveau Cito rekenen/wiskunde
 O.b.v. niveau Cito rekenen/wiskunde
 Willekeurig
 O.b.v. niveau Cito rekenen/wiskunde

Partners

Gemeente Amsterdam
 Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland,
 Gemeente Haarlem, Gelijke Kansen Alliantie en deelnemende
 schoolbesturen
 Gemeente Amsterdam (deels via de school vanuit de subsidie
 'Kansenaanpak VO')
 Schoolbestuur Dunamare, Gemeente Haarlem, Gelijke Kansen
 Alliantie.

Afgeronde onderzoeksprojecten tussen 2017 en 2020

2017/2018
Amsterdam VO
 Mundus College (RCT-studie)

2018/2020
Haarlem PO
 Loopjaar 1 en 2 (Cohort-studie)

2019/2020
Amsterdam PO
 Loopjaar 1 (RCT-studie)

Lopende onderzoeksprojecten gestart vanaf 2020

Amsterdam VO
 Mundus College (RCT-studie)

Haarlem PO
 (Cohort-studie)

Amsterdam PO
 Loopjaren 2 en 3 (RCT-studie)

Gestart in
2017

Projecten
4

Scholen
11
 waarvan 9 PO en 2 VO

Medewerkers
35
 waarvan 26 (inval)tutoren

Uren oudercontact
2.400

Leerlingen voorzien
 van HDT
650

‘De lat moet omhoog.’

“Sommige leerkrachten en schoolleiders denken dat er in kansarme jongeren ‘gewoon niet meer zit’. High Dosage Tutoring bewijst dat deze kinderen tot veel meer in staat zijn dan we denken”, aldus Sarah Sylbing, bekroond documentairemaakster van onder meer de serie Klassen. Wat is er volgens haar nodig in het onderwijs? En: hoe word je van een dubbeltje een kwartje?

Als een rode draad loopt het thema ‘Hollandse armoede’ door de documentaires die Sylbing de afgelopen jaren samen met Ester Gould maakte. “Logischerwijs vloeide daar de vraag uit voort hoe iemand zich uit armoede kan onttrekken. Onderwijs is van oudsher het emancipatiemiddel, maar lijkt steeds vaker te haperen. Hoe komt dat? Wij komen tot de conclusie dat een latere selectie op niveau beter is voor alle kinderen, en zeker voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Ook wordt duidelijk dat scholen nu te veel worden afgerekend op het geven van kansen; wanneer een leerling blijft zitten of afstroomt, kost dat geld. Een heel belangrijk punt is dat het niveau van de leerkrachten en schoolleiders omhoog moet.”

Over de inhoud

Een manier om beter te presteren in het onderwijs is High Dosage Tutoring, want met de extra begeleiding lukt het leerlingen wél om zich te ontwikkelen. “Ik vind HDT fantastisch. Tegelijkertijd is het een doekje voor het bloeden. Want het basisprobleem is dat de onderwijslat

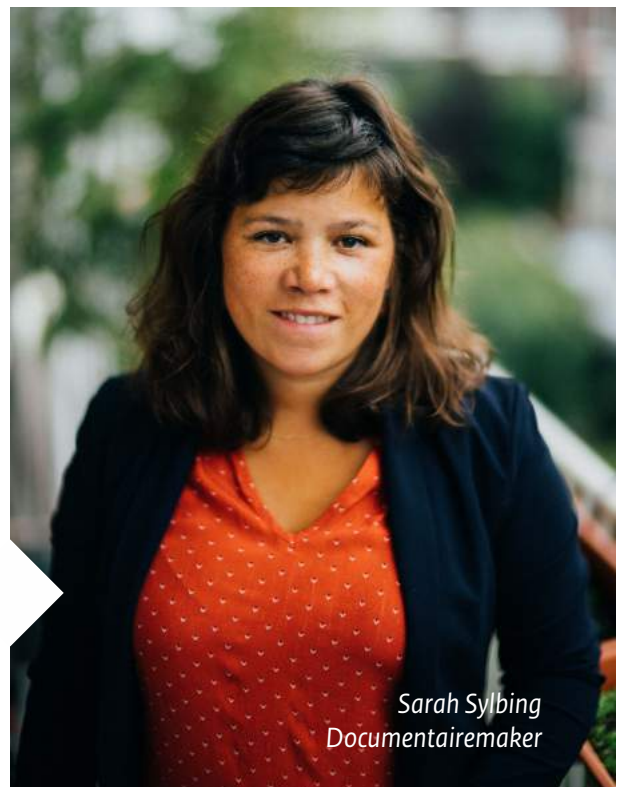
omhoog moet, zeker in de wijken waar kansarme jongeren naar school gaan en zeker gezien de leervertragingen door het thuisonderwijs tijdens corona. We moeten terug naar lesgeven en kennisoverdracht. Het moet weer gaan over de inhoud. In Engeland leren ze kinderen in groep 8 over George Orwell en Animal Farm, waarom kan dat in Nederland niet?”

Zelfvertrouwen

“De sleutel hierbij is zelfvertrouwen”, denkt Sylbing. “Zelfvertrouwen bij leerkrachten, als team en bij de leerlingen. Op sommige scholen heerst het idee dat ze deze kinderen alleen maar van de straat houden. Dat is doodzonde. Zo spreekt een lerares in onze eerste documentaire ‘50 cent’ haar toekomstverwachting uit over een achtjarig jongetje dat we volgden. Wat kon hij bereiken in zijn leven? ‘De plantsoendienst...’, zei ze, ‘is voor deze hele klas het hoogst haalbare’. Dat is een schande, want er is zoveel talent. Daarom wil ik tegen leerkrachten en schoolleiders zeggen: koester hoge verwachtingen. Je ziet wat het oplevert als je naar HDT kijkt.”

13

‘Op sommige scholen heerst het idee dat ze deze kinderen alleen maar van de straat houden.’

Sarah Sylbing
Documentairemaker

De antwoorden op de belangrijkste vragen

14

Hoe is HDT ontstaan?

High Dosage Tutoring wordt al jaren in de VS grootschalig uitgevoerd door Saga Education. Oorspronkelijk was HDT een onderdeel van Match High School in Boston. Vervolgens pikte econoom Roland Fryer de interventie op en onderzocht het effect ervan. Later is HDT in Chicago getest. Dat bleek positief; de kans dat leerlingen hun middelbare schooldiploma haalden, werd met meer dan 50 procent vergroot. De leerlingen waren niet alleen beter voorbereid op toetsen, maar ook meer gemotiveerd om op school hun best te doen en vaardigheden te ontwikkelen die breder inzetbaar zijn. HDT kreeg onder leiding van Alan Safran and Antonio Gutierrez onder de naam Saga Education een vervolg. Stichting The Bridge Learning Interventions (The Bridge) voert deze methodiek sinds 2017 uit op verschillende scholen voor basis- en voortgezet onderwijs in Nederland onder de naam 'Bridge High Dosage Tutoring' waarbij Saga Education als consultant betrokken is.

Wat is het verschil tussen de Amerikaanse en Nederlandse aanpak?

In Nederland is er meer focus op verhaalsommen, start de les met een energizer of concentratieoefening, is oudercontact een groter onderdeel en zijn er specifieke lessen gericht op het sociaal-emotioneel leren.

Vanuit welke visie is HDT gestart?

HDT werkt vanuit het basisidee dat alle kinderen dezelfde kansen verdienen en dat elk kind kan groeien door de juiste (mate van) begeleiding en persoonlijke aandacht. We geloven dat om dit doel te bereiken sterke relaties en een intensieve methodiek nodig zijn.

Voor wie is HDT bedoeld?

HDT begeleidt leerlingen tussen de tien en veertien jaar in kwetsbare situaties met de

grootste leerachterstanden in rekenen. Deze leerlingen kunnen vaak enorm groeien op cognitief en sociaal-emotioneel vlak, waardoor zij het meest profiteren van een interventie als HDT. De leerlingen wonen vaak in stadsdelen met de grootste uitdagingen. De leerlingen scoren bij de start van HDT onder het landelijk gemiddelde qua rekenvaardigheden (op basis van Cito-prestaties scoren zij bijvoorbeeld V-, V, IV en III). In het voortgezet onderwijs doen leerlingen uit het praktijkonderwijs, het vmbo en Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) mee. Deze leerlingen stromen vaak in als ze ver onder het 1F-niveau scoren, het eigenlijke minimale vereiste rekenniveau aan het eind van de basisschool.

Waarom de focus op tien-tot-veertienjarigen?

De leeftijd is bewust gekozen vanwege het vroege selectiemoment in het Nederlands onderwijssysteem. Deze selectie is zeer bepalend voor het verdere schooltraject van de leerlingen. Op deze leeftijd is de band met de tutor bovendien van groot belang om brede academische vaardigheden aan te leren zoals doorzetten, zelfstandig werken en plannen. Bovendien krijgen leerlingen meer besef over hun eigen toekomstbeeld en begint 'de straat' te lonken. Uit Amerikaanse onderzoeksresultaten blijkt dat leerlingen tot deze leeftijd veel nieuwe rekenstof aanleren en dus kunnen voortbouwen op de stof die al aangeboden is.

Waarom één op twee begeleiding?

Door de kleine vaste setting voor een langere tijd kan door de tutor goed reken maatwerk worden geboden op het niveau van de individuele leerlingen, maar door de duo's kunnen ze ook samenwerken. Daarnaast is er uitgebreid aandacht mogelijk voor de bredere algemene en sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. De kleine setting zorgt ook dat we minder bezig hoeven te zijn met

gedragsmanagement, zoals in een grote klas. De duo's worden samen met de school bepaald op basis van niveau en gedrag.

Waarom het vak rekenen/wiskunde?

Rekenen is bij uitstek het vak waarin je binnen korte tijd veel vooruitgang en succes kan zien. Dat blijkt uit diverse Amerikaanse onderzoeken. Waarom dat zo is, wordt uitgebreid toegelicht in het artikel op pagina 50. Ook komen bij het vak rekenen andere academische vaardigheden aan bod zoals verhaalsommen (dus ook taal), plannen en structureren.

Hoe ziet het rekencurriculum van The Bridge eruit?

The Bridge werkt met HDT aan de hand van vijf rekendomeinen. De leerlingen beginnen met het domein 'getallen', waarin gehele getallen, decimale getallen en breuken worden behandeld. Daarna volgt het domein 'verhoudingen' waarbij de leerlingen met procenten en verhoudingstabellen moeten werken. Wanneer ze dit domein hebben afgesloten, beginnen ze aan het onderwerp 'tijd en kalender'. Ze sluiten het curriculum af met de domeinen meetkunde en verbanden. Het curriculum is door The Bridge zelf samengesteld en de rekenstrategieën worden afgestemd per school zodat het aansluit bij de lessen op de school. Een leerling gaat pas verder met het volgende domein als hij alles onder de knie heeft. Een leerling doorloopt dus een deel van het curriculum, afhankelijk van het eigen tempo.

Is er ook aandacht voor taal?

20 procent van de tijd wordt specifiek besteed aan het werken aan verhaalsommen. Er is (twee)wekelijks één vaste verhaalsommandag. Daarnaast is er door de kleine setting veel ruimte

voor gespreksvoering, rekentaal en het goed aanpakken van ingewikkelde verhaalsommen.

Wat doet HDT voor de sociaal-emotionele ontwikkeling?

De sociaal-emotionele ontwikkeling is niet los te koppelen van de HDT methode. Alleen in een veilige omgeving kan goed geleerd worden. Daarom vormen sterke, sociale relaties de basis voor succes: de relatie tussen tutor en ouder, maar ook tussen tuteurs, de tutor en de ouders en de tutores en de school. Daarnaast komen sociale vaardigheden zoals samenwerken, plannen en luisteren, in de één op twee-lessen met de tutor elke keer aan bod. Zo groeien de kinderen die deelnemen aan HDT in zelfdiscipline en zelfvertrouwen. Ze ontwikkelen een *growth mindset* zodat ze hun leerachterstand op school inlopen en floreren. Drie tot zes keer per schooljaar wordt een geheel HDT-uur besteed aan sociaal-emotionele lessen die gebaseerd zijn op een 'evidence based' curriculum.

Hoe ziet de lesstructuur eruit?

Elke tutorles heeft dezelfde structuur. De leerlingen starten klassikaal met een concentratie-oefening, geleid door een tutor. Deze oefening heeft tot doel dat leerlingen rustig, gefocust en geconcentreerd aan de tutorles beginnen. Tijdens de korte Ready To Go werken leerlingen in stilte aan op hen afgestemde sommen op een whiteboard om bij hen in te checken en het instapniveau te bepalen. Daarna volgt de lestijd, leerlingen werken aan het rekencurriculum en aan zelfstandig werk, ze krijgen uitleg van de tutor en werken samen met hun medeleerling. Ten slotte maken de leerlingen kort de 'Ticket To Leave'. Ze werken zelfstandig op hun whiteboard om te zien of de doelen van de les gehaald zijn en om op de les te reflecteren.

Wat is de rol van scholen en waarom vindt HDT plaats onder schooltijd?

HDT wordt in scholen onder schooltijd aangeboden. Zo wordt het een integraal onderdeel van de school, uit onderzoek blijkt tevens dat de motivatie en opkomst van leerlingen dan hoger is dan bij een buitenschoolse activiteit. De Site Director (projectleider), stemt vooraf en tussentijds nauwkeurig het programma en de planning af met de school. Hij of zij overlegt regelmatig met leerkrachten, mentoren, intern begeleiders en zorgcoördinatoren zodat HDT past binnen de schoolvisie, om informatie uit te wisselen en zodat elke leerling de juiste ondersteuning krijgt.

Wat is de rol van ouders/verzorgers?

Ouders zijn sparringspartners voor de tutores en kennen hun kinderen het beste. Ze worden bewust betrokken bij het schoolproces, niet door hen bijvoorbeeld huiswerk te laten maken met de leerling maar door complimenten te geven, motivatie aan te wakkeren en thuis meer te communiceren over wat er op school speelt. Er is (twee)wekelijks telefonisch contact tussen de ouders/verzorgers en de tutor. Meer dan 80 procent van de ouders/verzorgers wordt zo bereikt. Daarnaast is er een kennismakingsgesprek, zijn er inlooplessen en een ouderbijeenkomst. Ook komen de tutores bij een aantal leerlingen vrijwillig op huisbezoek.

Hoe wordt HDT onderzocht?

De interventie wordt zoveel mogelijk onderzocht aan de hand van randomized controlled trials (RCT's) door externe wetenschappelijke onderzoeksteams. Bij RCT-onderzoeken worden leerlingen van een tutorgroep vergeleken met een willekeurig geselecteerde, representatieve controlegroep. Een eventueel effect is op die manier vrijwel zeker toe te schrijven aan de interventie. Dit is de 'gouden standaard' voor het evalueren van programma's.

Wat kost HDT?

Het HDT-project van The Bridge kost voor 60 leerlingen in een volledige dosering (5 uur per week) of 120 leerlingen in een halve dosering (2,5 uur per week) gemiddeld € 300.000 per jaar. Oftewel respectievelijk € 5.000 en € 2.500 per leerling. Er zijn inmiddels ook modellen ontwikkeld die de kosten reduceren tot € 2.000 per leerling. Het grootste deel van dit budget gaat naar de salariskosten voor de tutores, de Site Director en een invaltutor/projectassistent. De overige kosten bestaan bijvoorbeeld uit ondersteuning vanuit het 'central office', zoals kwaliteitscontrole, curriculum-en projectontwikkeling, personeelszaken en financiële zaken. Vaak wordt HDT bekostigd door gemeenten, filantropische organisaties, samenwerkingsverbanden onderwijs, de Gelijke Kansen Alliantie of scholen/schoolbesturen zelf. Meestal wordt bij aanvang een toezegging van minimaal 2 à 3 jaar gevraagd.

Gioviënca (29)

Tutor Bridge HDT – Amsterdam VO

- Sinds 2020 werkzaam als tutor van twaalf leerlingen.
- Volgde de opleiding Orthopedagogiek.
- Gaf meerdere jaren bijles en huiswerkbegeleiding aan leerlingen.

“Het meest verrassend vind ik dat je, naast het werken aan de rekenvaardigheden en sociaal-emotionele aspecten, ook een band met de leerlingen opbouwt. Ze durven steeds meer over zichzelf te vertellen. En sommigen blijven je ook opzoeken aan het eind van het loopjaar.”

“De meest memorabele momenten zijn de certificaatuitreikingen. De leerlingen maken een uitreiking voor het eerst mee. De ouders zijn erbij en ieder kind krijgt een persoonlijke speech. De leerlingen vinden het soms wel ongemakkelijk, maar zijn daarentegen blij met de aandacht die ze krijgen en trots op zichzelf dat ze het goed hebben afgerond.”

‘Het geeft voldoening als je leerlingen ziet veranderen van onzeker en soms ongeïnteresseerd naar trots en zelfverzekerd.’

Tutorportretten

Fulbert (51)

Tutor Bridge HDT – Haarlem PO

‘Meester, ik ben veel beter in rekenen dan ik zelf dacht!’

- Sinds 2019 fulltime tutor. Momenteel van tien leerlingen, vijf dagen per week.
- Studeerde Culturele en Maatschappelijke Vorming.
- Werkte 25 jaar in welzijnswerk met kinderen van vier tot twaalf jaar.
- Is al meer dan tien jaar muziekdocent voor trompet, trombone, tuba en hoorn en heeft twee jaar op projectbasis gewerkt voor de Wereld Muziekschool (workshops voor kinderen, tieners).

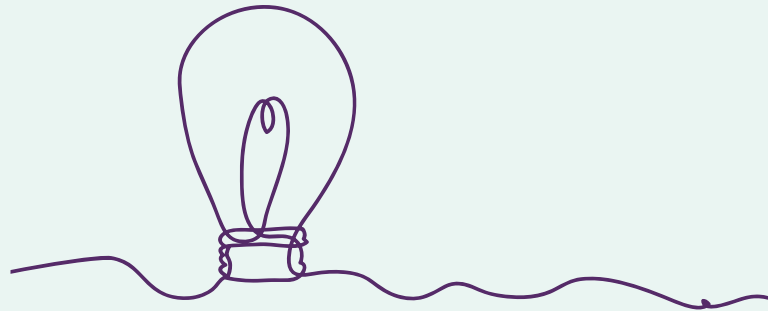
“De kracht van HDT zit in de aandacht voor iedere leerling en in de grondhouding dat elk kind verder kan komen. Kinderen krijgen daardoor zelfvertrouwen om uitdagingen aan te gaan en te leren van nieuwe ervaringen. Dat is groei!”

“Het zou fijn zijn als HDT voor veel meer kinderen beschikbaar zou kunnen zijn.”

Het effect van High Dosage Tutoring

Volgens wetenschappelijk onderzoek

18

High Dosage Tutoring (HDT). Op papier is het een goed concept, maar werkt het ook in de Nederlandse praktijk? Onderzoek van de Universiteit van Amsterdam (UvA) naar HDT in Nederland onderstreept het grote, positieve en significante effect. De resultaten laten een forse verbetering van de rekenvaardigheid van de deelnemende leerlingen zien. Een overzicht.

Stichting The Bridge Learning Interventions startte in 2017 met HDT in Nederland. Inmiddels zijn er drie grote pilots onderzocht in Haarlem en Amsterdam. Het onderzoeksteam van de UvA onderzoekt de effectiviteit van HDT waar mogelijk

via Randomized Controlled Trials (RCT's). Bij RCT-onderzoeken worden leden van een tutorgroep vergeleken met een willekeurig geselecteerde, representatieve controlegroep.

Dat doet de UvA aan de hand van gestandaardiseerde rekentoetscores, zoals de Cito in het basisonderwijs. Daarnaast controleert het onderzoeksteam of tutorleerlingen niet achteruit gaan op het gebied van taal, gezien het feit dat ze soms talige lessen missen om naar de tutoring te gaan. Bij sommige evaluaties vormt ook het sociaal-emotioneel welbevinden onderdeel van het onderzoek.

Pilot: Effecten Bridge HDT Amsterdam VO

(eerst 'Mundus More Math') - 2017

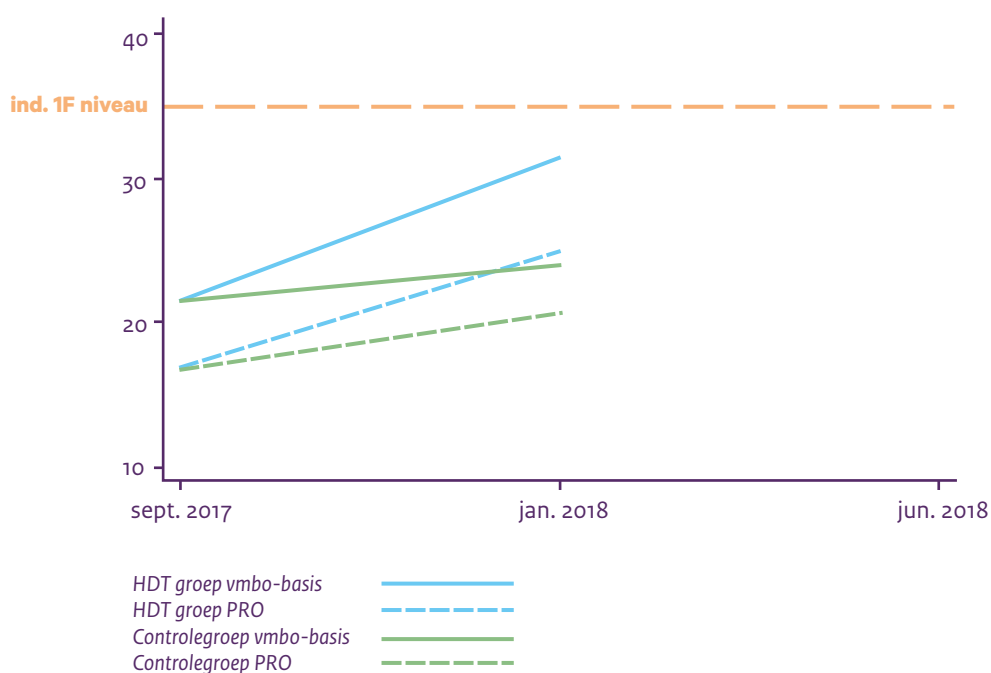
De pilot 'Mundus More Math' (M3) vond plaats op het Mundus College, een vmbo (inclusief Eerste Opvang Anderstaligen) en praktijkschool in Amsterdam Nieuw-West. Van vmbo-leerlingen wordt normaliter minimaal een rekenniveau 1F gevraagd. Bij het afronden van het vmbo dienen leerlingen niveau 2F te behalen. De eerstejaarsleerlingen hebben bij aanvang op het Mundus College gemiddeld een leerachterstand van tussen de drie en vier jaar op het gebied van rekenen/wiskunde. De pilot loopt van september 2017 tot januari 2018, wat neerkomt op een 'halve dosis' vergeleken met een regulier HDT-traject. In die tijd zijn 47 tutorleerlingen in een RCT gevolgd

die door vijf tutoren en één site director van The Bridge zijn begeleid. Hun schoolprestaties zijn vergeleken met die van leerlingen die geen tutoring hebben ontvangen.

Opzet project

- Eerste internationale HDT project op een voortgezet onderwijs school
- September 2017-februari 2018 (5 maanden)
- Eén op twee tutoring voor 5 uur per week
- 5 tutoren, 1 Site Director en 1 invaltutor
- 47 eerstejaars leerlingen (random geselecteerd)
- Vmbo basis(kader)
- EOA (vanaf 6 maanden in NL)
- Pro (Praktijkonderwijs)

Resultaten Bridge HDT Amsterdam VO

19

Duidelijke vorderingen

Uit de resultaten blijkt dat de tutorleerlingen duidelijke vorderingen maakten in de richting van rekenen op 1F-niveau. De groep die HDT volgt in het praktijkonderwijs loopt in vijf maanden tijd 43 procent van hun achterstand op het 1F-niveau in, tegenover slechts 17 procent in de controlegroep. Opvallend is dat de tutorleerlingen uit het praktijkonderwijs op de taallose TOA-rekentoets het niveau van de controlegroep uit het vmbo (vmbo-basis) bereiken. De experimentele groep in de vmbo-basisklassen loopt zelfs 71 procent van de initiële achterstand in, tegenover 17 procent in de controlegroep uit het vmbo. Er werd geen negatief effect gevonden op taal of op een van de andere reguliere vakken. Het is dus aannemelijk dat een grote groep tutorleerlingen bij een volledig jaar HDT het 1F-niveau had bereikt.

Pilot: Effecten Bridge HDT Haarlem PO

2018-2020

Op vijf Haarlemse basisscholen namen twee jaar lang maximaal zestig leerlingen deel aan HDT. Ze volgden een jaar lang HDT vanaf de helft van groep 7. De selectie vond plaats op basis van een IV- of V-score op de Cito Rekenen/Wiskunde in groep 6. De resultaten zijn gedurende twee jaar onderzocht met een quasi-experimenteel cohortonderzoek. Voor deze vorm van onderzoek is gekozen omdat er niet voldoende leerlingen waren met een IV- of V-score om een controlegroep te realiseren en dus een Randomized Controlled Trial uit te voeren. Bij het gebruikte onderzoeksdesign zijn de rekenprestaties van leerlingen uit de drie eerdere cohorten op dezelfde scholen met een vergelijkbare Cito-score vergeleken, zij vormen

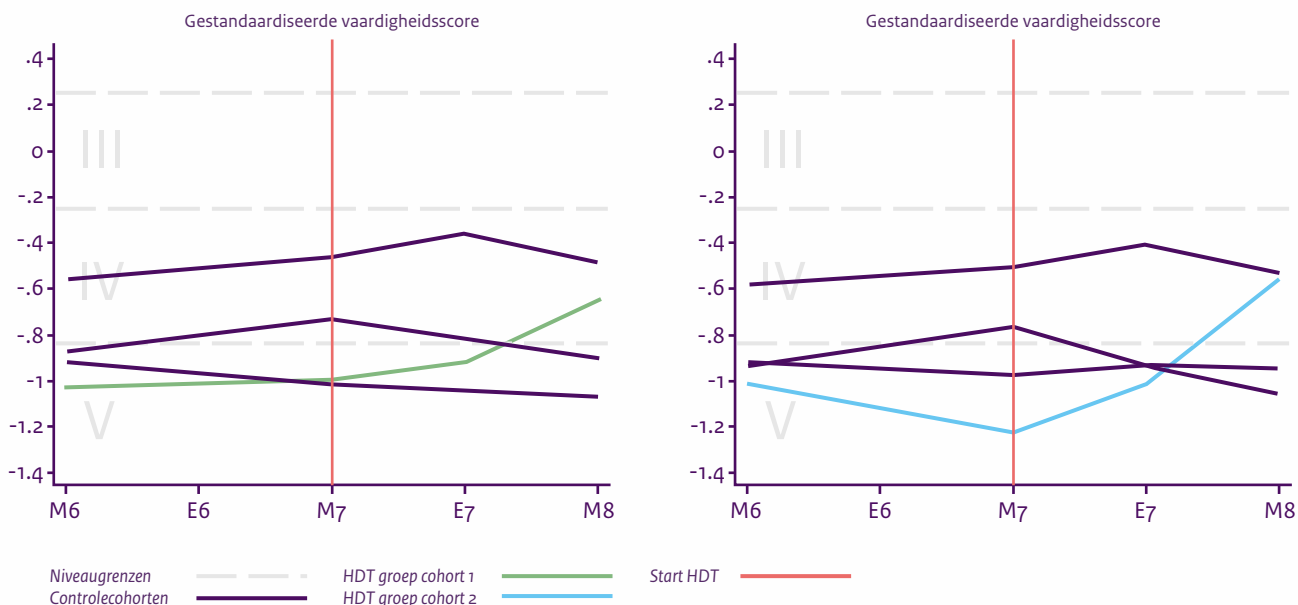
dus een soort ‘controlegroep’. Er is gecontroleerd aan de hand van de Cito Begrijpend Lezen of er geen achteruitgang is in taal, omdat de leerlingen elke dag een reguliere talige les misten.

Opzet project

- januari 2018- januari 2020 (twee loopjaren). Een schooljaar lang één op twee tutoring voor 5 uur per week.
- 6 tutoren, 1 Site Director en 1 invaltutor
- 5 basisscholen in Haarlem-Schalkwijk
- maximaal 60 leerlingen per jaar, start halverwege groep 7 t/m eerste helft groep 8
- Geselecteerd op basis van de Cito Rekenen/wiskunde
- IV of V scorend in groep 6 (onder het landelijk gemiddelde)
- Geen negatieve invloed op Cito Begrijpend Lezen

Resultaten Bridge HDT Haarlem PO

20

Betere prestaties, hoger advies

Uit het onderzoek bleek dat de rekenprestaties van de tutorleerlingen stegen. Deelnemers HDT ontwikkelden zich van gemiddeld een V-score in groep 6, tot gemiddeld een ruime IV-score in groep 8. De groep tutorleerlingen loopt ruim 40 procent van de achterstand op het landelijk gemiddelde in en rekent substantieel beter. In groep 6 rekende een meerderheid (70-80 procent) van de tutorleerlingen op het niveau dat leidt tot een advies lager advies dan vmbo-gt. In groep 8 was dit percentage gedaald tot 40 procent. Bij de rekenen-wiskunde scores die worden gebruikt voor advisering, is bij de controlegroepen geen duidelijke verbetering (of verslechtering) te zien. Dit is wel het geval bij tutorleerlingen en deze verbetering is zeer waarschijnlijk toe te schrijven aan HDT.

Pilot: Effecten Bridge HDT Amsterdam PO

schooljaar 2019-2020

Op vijf basisscholen in Amsterdam-Zuidoost werden 56 turorleerlingen en 49 leerlingen in de controlegroep gevolgd.

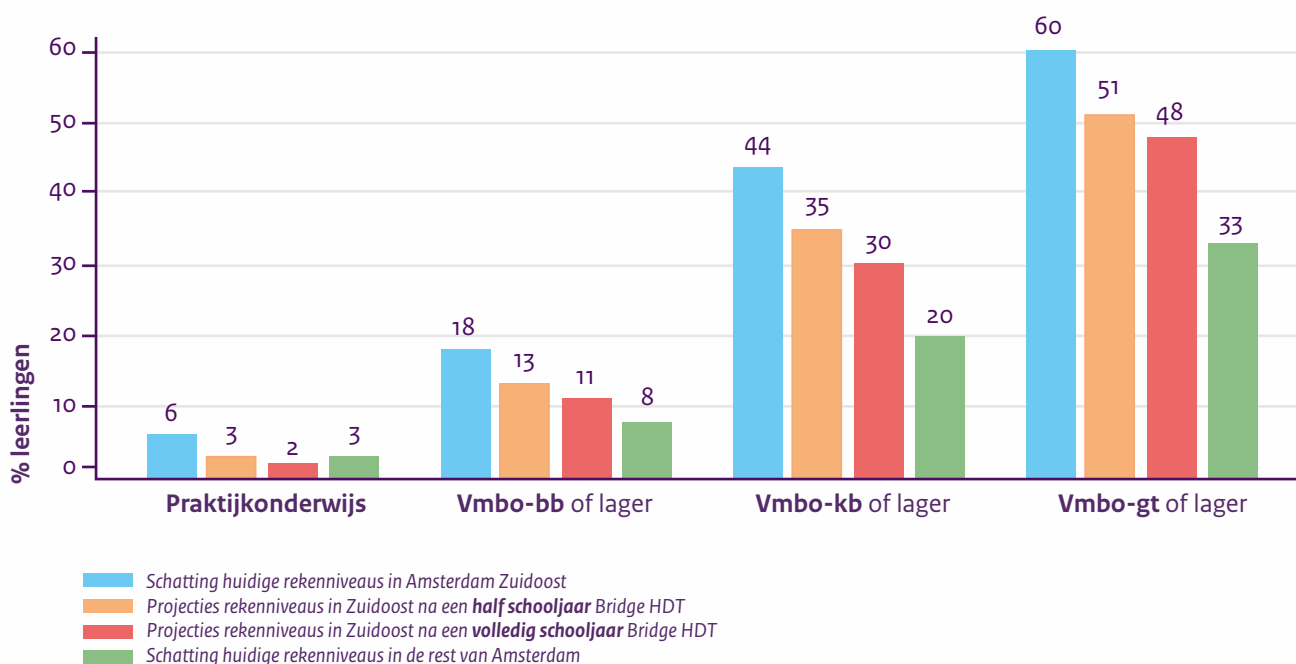
Deze leerlingen scoorden halverwege groep 6 op of onder het landelijk gemiddelde op de Cito LVS-toetsen Rekenen/Wiskunde. De leerlingen namen deel van begin tot en met het eind van groep 7. De resultaten worden vertekend door de eerste lockdown vanwege de coronapandemie in de tweede helft van het schooljaar 2019-2020.

Opzet project

- September 2019-augustus 2020. 5 uur per week in een 1-op-2 setting.*
- 6 tutores, 1 Site Director en 1 invaltutor
- 5 basisscholen in Amsterdam-Zuidoost
- 60 groep 7 leerlingen (random geselecteerd)
- Geselecteerd op basis van de Cito rekenen/wiskunde
- III, IV of V scorend in groep 6 (onder het landelijk gemiddelde)

*Door de Covid-19 pandemie is in de tweede helft van het schooljaar onverwachts overstapt naar een minder intensief online programma van HDT.

Resultaten Bridge HDT Amsterdam PO

Significant effect

Na een half schooljaar HDT scoort ongeveer 45 procent van de leerlingen een half niveau hoger op de rekentoetsen en 15 procent een volledig adviesniveau hoger (bijvoorbeeld van vmbo-gt naar havo-niveau). Hoe zouden de resultaten zijn wanneer een volledig schooljaar HDT uitgevoerd zou zijn? De oranje staaf in het staafdiagram zijn voorspellingen op basis van een half schooljaar HDT, de rode staaf wanneer een volledig jaar HDT was gerealiseerd. De projecties laten zien dat bij leerlingen die rekenen op een niveau dat past bij een advies voor praktijkonderwijs, achterstanden volledig kunnen worden ingelopen. Bij vmbo-basisberoeps of lagere niveaus kunnen achterstanden t.o.v. de rest van de stad Amsterdam voor ongeveer 70 procent worden gedicht. Uit de aannames van de onderzoekers kunnen we vaststellen dat bij alle vmbo-niveaus ongeveer de helft van de achterstanden kan worden weggewerkt.

‘Dat HDT werkt, vraagt om meer onderzoek.’

Onderwijssocioloog Dr. Bowen Paulle leidt samen met econoom Dr. Joppe de Ree het onderzoeksteam van de UvA dat de interventiemethode High Dosage Tutoring evalueert. Paulle: “Ik weet dat HDT werkt. We moesten het alleen ook aantonen in Nederland.”

Paulle groeide op in Manhattan. Het verliet een privéschool in Manhattan voor een ‘inner city’ high school in de South Bronx, om beter te leren basketballen. Wat hij daar zag en meemaakte contrasteerde enorm met het geprivilegieerde Manhattan waarin hij opgroeide. Paulle: “Ik zag slimme kinderen die het criminele pad op gingen of zelfs doodgeschoten werden. Het ontbrak ze niet aan intelligentie, maar ze kregen veel minder kansen om zich te ontwikkelen dan kinderen in andere omgevingen.”

22

Filantropen als katalysator

Als leraar geschiedenis werkte Paulle later zelf in de jaren '90 op een middelbare school in de Bronx. Daar ontmoette hij de uitvinder van HDT en Match High School, Michael Goldstein. Vanaf 2000 volgde Paulle de ontwikkelingen rondom HDT nauwgezet. Ondertussen promoveerde hij aan de UvA in sociologie en werd hij als adviseur betrokken bij HDT in Nederland. Samen met De Ree evalueert hij de resultaten bereikt door HDT in Nederland. Econoom De Ree van de Erasmus Universiteit Rotterdam is een expert op het gebied van RCT's die eerder bij het Centraal Planbureau en de World Bank heeft gewerkt. Paulle: “We wilden de effectiviteit van HDT met Randomized Controlled Trials (RCT's) aantonen zodat we HDT verder konden opschalen. Filantropische instellingen financierden de eerste trials en waren zo de katalysators. Vooral na de eerste - geweldige- resultaten van Bridge HDT, waren Nederlandse beleidsmakers logischerwijs bereid om er ook geld in te steken. De meeste interventies gericht op kansengelijkheid leveren weinig effect op, en zeker niet het grote effect dat HDT laat zien.”

‘Ondanks de beste bedoelingen hebben de meeste interventies gericht op kansengelijkheid weinig effect.’

Dr. Bowen Paulle
Onderwijssocioloog

Stresstest

De data-analyses van De Ree geven steeds aan dat resultaten vergelijkbaar zijn met de resultaten van Saga in Amerika. Inmiddels heeft het onderzoeksteam van de UvA een soort ‘stresstest’ uitgevoerd voor Stichting The Bridge als groeiende organisatie door meerdere van hun Bridge HDT Projecten tegelijkertijd te onderzoeken. Dat leidde tot zeer positieve resultaten. “Maar”, zegt Paulle, “de ‘echte test’ naar de effecten van HDT in Nederland moet nog plaatsvinden: een grootschalig RCT. We zien vaker bij RCT’s dat veelbelovende interventies succesvol zijn op een kleine schaal maar dat de treatment effecten verdwijnen bij grootschalige implementatie.”

Sociaal-emotionele effecten

Momenteel onderzoekt het team ook hoe de sociaal-emotionele effecten te meten zijn. Paulle: “We weten van de grootschalige RCT’s in Chicago dat HDT bij rekenen en wiskunde de kans op een diploma vergroot. Daarnaast wordt ook bij andere vakken vooruitgang geboekt. Ik denk op basis van observaties dat dit te maken heeft met geloven in jezelf, aandacht en growth mindset. Maar er zijn ook andere theorieën. Binnen Bridge HDT wordt veel aandacht besteedt aan sociaal-emotionele vaardigheden. Het gaat zeker niet alleen om rekenen. We proberen inzicht te krijgen in een aantal sociaal-emotionele aspecten zoals vermogen om vooruit te denken en het verschil in zitvlees aan het begin en einde van een toets. We houden ook enquêtes. Alleen zijn de precieze sociaal-emotionele effecten van HDT, en hun oorzaken, nog niet hard gemaakt met kwantitatief onderzoek.”

Efficiënter

Nu en in de toekomst wil The Bridge samen met partners verder onderzoeken hoe HDT efficiënter ingezet kan worden. “Ook hiervoor kunnen we inspiratie putten uit lopend onderzoek uit

Amerika, waar bijvoorbeeld wordt geëxperimenteerd met een ‘lagere dosis’. Dit gebeurt ook al bij een aantal lopende Bridge HDT-projecten die wij onderzoeken. Het effect blijkt in Amerika niet met hetzelfde percentage af te nemen als de afname qua dosering. Een afname van 50 procent lestijd, betekent dus niet dat ook het effect met 50 procent afneemt. Dat is hoopgevend.

Succes genereert vragen

Wat betreft rekenvaardigheden is de conclusie simpel: HDT werkt, ook in Nederland. Maar het succes roept vragen op. Kunnen bewezen effectieve leveranciers zoals Stichting The Bridge op een grote schaal succesvol implementeren in Nederland zoals Saga Education heeft gedaan in de VS? Wat zullen de korte- en langetermijn-opbrengsten van het goedkopere model van HDT zijn? Voor wie is HDT het meest (en het minst) geschikt en op welke leeftijd? Kan HDT bijdragen aan het creëren van kansengelijkheid? En, krijgt het een plek in het reguliere onderwijssysteem?

23

‘HDT combineert effectiviteit en schaalbaarheid.’

Dr. Joppe de Ree
Econoom

'HDT biedt jongens en meisjes die niet alle opties van huis uit meekrijgen de mogelijkheid om het beste uit zichzelf te halen.'

Column

‘Om kansen te kunnen grijpen, moet je ze zien.’

“Ik kende een jongen die het goed had thuis. Zijn vader en moeder werkten allebei hard om de eindjes aan elkaar te knopen. De jongen was een goeie jongen, want hij ging alle dagen naar school en haalde weinig rottigheid uit. De straat was zijn speeltuin, voetbalclub en ontmoetingsplaats tegelijk. De buurt was zijn wereld. Leren? Meer dan je best kan je niet doen. Maar studeren? Dat had nog niemand in zijn familie gedaan. Die jongen was zonder hulp van een aantal volwassenen in zijn leven nooit wethouder geworden. Simpelweg omdat hij nooit op het idee was gekomen dat dat tot de mogelijkheden behoorde. Iemand moest zijn wereld laten kruisen met andere werelden om de mogelijkheden bloot te leggen.

Die werelden laten kruisen en kansen bieden, wordt gelukkig op vele manieren gedaan. High Dosage Tutoring is zo’n manier: het biedt jongens en meisjes die niet alle opties van huis uit meekrijgen de mogelijkheid om het beste uit zichzelf te halen. Om ze te laten groeien in educatieve vaardigheden en zelfvertrouwen en ze te laten zien dat er meer mogelijk is. In Haarlem zijn we begin 2018 gestart met High Dosage Tutoring onder zestig leerlingen in het basisonderwijs met een rekenachterstand. In clubjes van twee oefenen zij elke dag onder begeleiding met rekenen. Naast vaardiger worden in rekenen doet elke dag intensieve aandacht van een toegewijd mentor ook iets anders met die kinderen. Wat je aandacht geeft groeit. HDT bewijst dat.

Rolmodellen komen in alle vormen en maten. Ik zie in één bepaalde beroepsgroep een uitschieter op dat terrein. Dat is in het onderwijs. Op school is de wereld anders dan thuis. Dit is de plek waar kansen worden gecreëerd en waar wordt gewerkt aan kansengelijkheid voor alle kinderen en jongeren.

HDT is een zetje in de goede richting, maar als het gaat over kansengelijkheid voor alle kinderen en jongeren is meer nodig. Het moet onderdeel zijn van een hele keten aan rolmodellen en educatie, die steeds weer opnieuw durven te kijken naar kinderen en hun potentieel. Denk aan een eerlijke start op de basisschool, goed uitgeruste docenten, uitstel van het schooladvies en jeugdhulp waar het kind op terug kan vallen als het even niet goed gaat.

Ik ben er trots op dat ik als wethouder Onderwijs mag meedenken om zoveel mogelijk eerlijke kansen te bieden voor degenen die het het meest nodig hebben. En dat we met HDT weer een nieuwe methode aan ons arsenaal in Haarlem hebben toegevoegd.“

Jur Botter
Wethouder Onderwijs Haarlem

Haarlem, van idee tot werkelijkheid

‘Ik gun de groep 2’ers van nu ook HDT.’

“Ondanks Schakelklassen en VVE miste er extra ondersteuning in de bovenbouw van basisscholen in specifieke wijken in Haarlem. Toen ik over HDT hoorde én begreep dat het wetenschappelijk goed onderbouwd is, wilde ik meer weten.” En zo ontstond het idee om HDT in het Haarlemse basisonderwijs en later ook in het voortgezet onderwijs op te starten.

Aan het woord is Margret Mes, beleidsadviseur Onderwijs en Bestuurssecretaris bij schoolbestuur TWijs. “TWijs, voor de fusie Stichting Salomo, heeft een aantal scholen in pittige buurten. Daar werken teams heel gedreven om de leerlingen het beste onderwijs te geven. Ze weten dat iedere dag ertoe doet. En toch miste er nog iets.” Een bijeenkomst in de Argumentenfabriek bracht het balletje om High Dosage Tutoring (HDT) te starten

in Haarlem aan het rollen. Mes bezocht de conferentie in 2017 samen met Lucas Rurup, hij is op dat moment directeur van het Samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid-Kennemerland. Samen gingen ze de boer op.

Scholen benaderen

“Met een kleine stuurgroep bestaande uit onder meer Margret zelf, Anne Kielman van The Bridge, onderzoeker en socioloog Bowen Paulle en ik, gingen we in sneltreinvaart aan de slag”, legt Nienke Bolderheij uit. Zij benaderde als projectleider vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs - Zuid Kennemerland scholen uit wijken als Schalkwijk en Haarlem-Oost voor medewerking. “Uiteindelijk starten vier scholen vol verwachting met HDT in februari 2018 onder de naam ‘Bridge HDT - Haarlem PO.’”

26

‘Ik miste ondersteuning voor deze leerlingen in de bovenbouw, HDT biedt dat.’

Margret Mes
Beleidsadviseur Onderwijs en Bestuurssecretaris
bij schoolbestuur TWijs

1001 oplossingen

Daarbij is ook de gemeente Haarlem nauw betrokken. Die ondersteunt de pilot mede doordat het 'evidence based' is. Beleidsmedewerker Kim van Goethem: "Er zijn 1001 oplossingen in onderwijsland voor het stimuleren van talent. Niet bij alles is een goede wetenschappelijke onderbouwing aanwezig of mogelijk, omdat het resultaat bijvoorbeeld lastig te meten is. HDT is bewezen en bovendien niet iets compleet nieuws. Het onderwijs is al bekend met tutoring. Daar zit de kracht."

Stuurgroep

De betrokken partijen roepen een stuurgroep in het leven. Mes: "De samenwerking verliep van begin af aan soepel. Als je HDT goed wilt uitvoeren, is er continu aandacht nodig. De uitvoering moet van hoog niveau zijn én blijven. Het is een vrij compleet programma, ook gezien het contact tussen de tutoren en ouders, en de tutoren en leerkrachten." De stuurgroep overlegt zes keer per jaar met vertegenwoordigers van de scholen. Dat kan een directeur, maar bijvoorbeeld ook de intern begeleider zijn.

'Het is geen wonderolie. Het vraagt constant aandacht om goed resultaat te bereiken.'

*Kim van Goethem
Beleidsmedewerker Gemeente Haarlem*

Ook in het voortgezet onderwijs

"In juni 2020 werden de onderzoeksresultaten vanuit de Universiteit van Amsterdam aan wethouder Jur Botter gepresenteerd, daar was ik ook bij", vertelt Van Goethem. "Het is fijn om zulke positieve resultaten te zien als je flink geïnvesteerd hebt. Niet alleen financieel, maar ook qua tijd en samenwerking. Na anderhalf jaar waren de uitkomsten al positief en spraken we met het Haarlem College van Dunamare ook over HDT in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Zij zijn in januari 2021 gestart met het project 'Bridge HDT - Haarlem VO' waarbij leerlingen drie uur per week HDT krijgen."

Geen kaasschaaf

Het lukte de partijen om alles financieel rond te krijgen dankzij de startsubsidie van de Gelijke Kansen Alliantie, het samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid-Kennemerland en de gemeente Haarlem. Mes: "Het is een kostbare interventie die ik wilde uitvoeren op dezelfde manier als in Amerika was gedaan, inclusief gedegen onderzoek. Daar was aangetoond dat HDT werkt als je het vijf dagen in de week een uur lang doet, waarbij de tutor één op twee begeleiding geeft. Ik wilde absoluut geen kaasschaaf over het concept halen."

Samen financieren

"Een schoolbestuur kan het volledige HDT-model financieel nooit alleen dragen", reageert Bolderheij. "Daarom is het belangrijk dat andere partijen bijdragen. Als samenwerkingsverband

‘We zagen dat de rekenvaardigheden verbeterden en dat leerlingen stappen hebben gezet op sociaal-emotioneel gebied.’

Nienke Bolderheij
Projectleider Samenwerkingsverband Passend
Onderwijs - Zuid Kennemerland

28

doen wij mee omdat het onze missie is om voor alle kinderen in de regio Zuid-Kennemerland zo passend mogelijk onderwijs te bieden. Het gaat hier om leerlingen die zwak of zeer zwak presteren met rekenen, maar wél over het talent beschikken om het beter te doen dan ze laten zien. Mooi van het samenwerkingsverband is dat alle deelnemende scholen, ook uit randgemeenten als Heemstede, bijdragen aan de financiering voor HDT. Dit solidariteitsprincipe tekent onze regio.”

Verder kijken

Na de eerste twee succesvolle jaren, volgden er na evaluatie nog twee. Op dit moment maken de Middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) het mogelijk om de komende twee jaar door te gaan met het volledige HDT-programma in het basisonderwijs in Haarlem. Mes: “Het was een ingewikkelde puzzel: hoe help je zoveel mogelijk leerlingen en vind je de daarbij passende middelen? En dat het liefst op een structurele basis. In de toekomst kijken we of drie of vier dagen begeleiding in de week ook voldoende rendement oplevert. We kiezen er bewust voor om één aspect tegelijk aan te passen zodat we het effect kunnen zien. Daarbij valt de keuze op minder dagen omdat we zien dat HDT een flinke organisatorische druk legt op de deelnemende scholen. Het effect van die aanpassing willen we goed onderzoeken. Helaas merk ik dat het lastig is om daar financiële

middelen voor aan te trekken. Gelukkig mag ik een aanvraag bij de gemeente doen.” Ook Bolderheij wil graag verder. “In januari 2022 starten we met een project in Zandvoort. Na twee jaar voegen we Haarlem PO en Zandvoort voor nog twee jaar samen. We zien dat scholen die eerst af wilden wachten nu ook interesse tonen. Bovendien selecteren we meer leerlingen die onder het gemiddelde niveau zitten, niet alleen de zwakke en zeer zwak scorende leerlingen.”

Gelijke kansen

De aandacht voor HDT is gegroeid, mede doordat kansengelijkheid door corona hoog op de nationale agenda staat. “Het is prettig om een voorbeeld te zijn voor andere gemeenten en onze kennis en ervaring met HDT te delen”, vindt Van Goethem. “Tegelijkertijd is het geen wonderolie. Het vraagt constant aandacht om goed resultaat te bereiken. En, kansengelijkheid speelde al voor corona. Net zoals het lerarenprobleem. Corona heeft het alleen scherper in beeld gebracht en verschillen versterkt. De grote vraag is nu hoe we HDT gaan borgen. We willen dat zoveel mogelijk kinderen er baat bij hebben zonder in te boeten

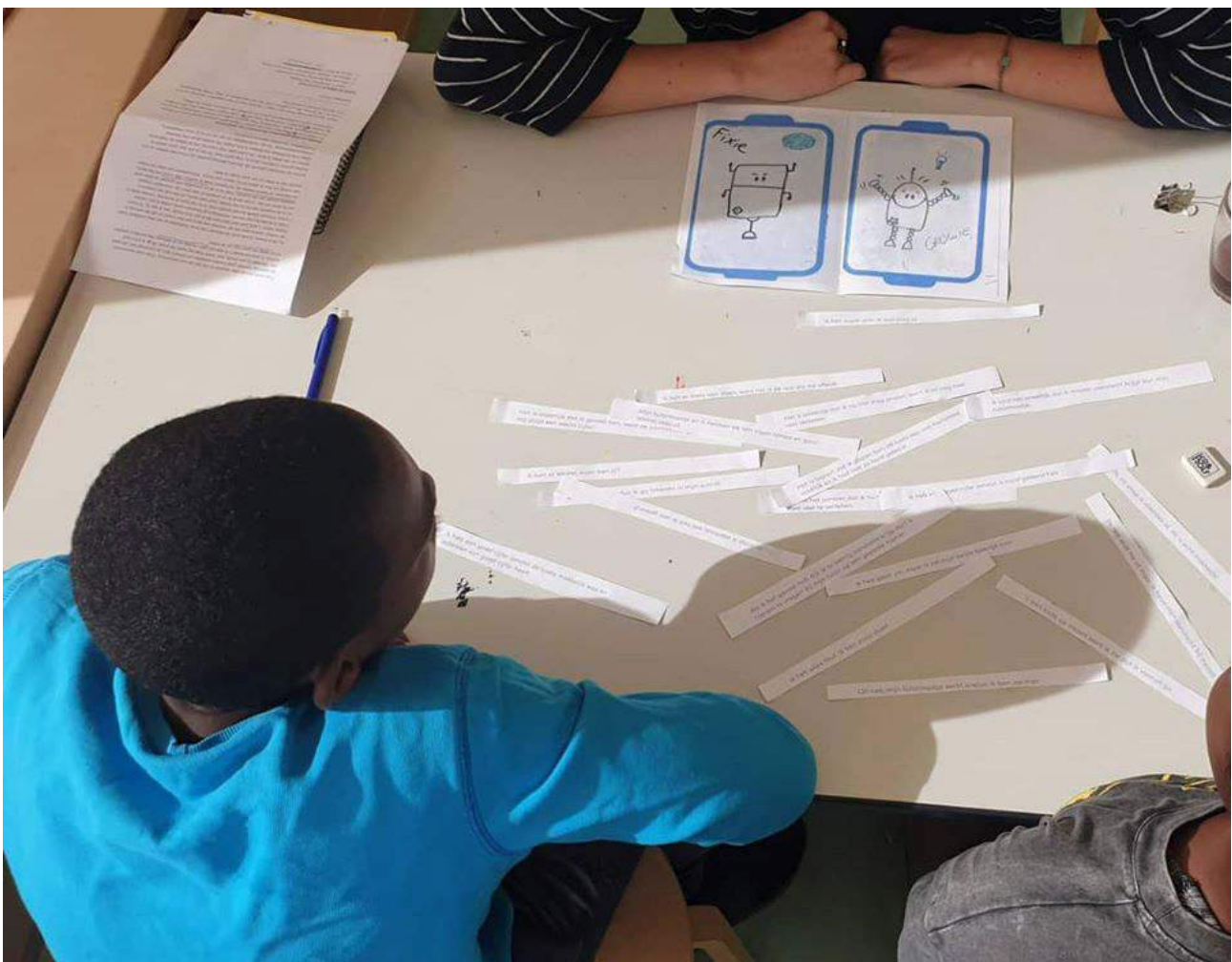

aan kwaliteit. Tegelijkertijd zijn de middelen gekoppeld aan termijnen. Eerst vanuit de GKA en nu vanuit het NPO ook weer voor twee jaar. Er is zoveel werk, tijd, geld en energie in het opzetten van HDT gegaan. Het werkt. Het zou kapitaalvernietiging zijn om nu te stoppen. Ik gun het de groep z'ers van nu ook.”

Verbeterpunten

Terugkijkend op de afgelopen vier jaar maken de dames de balans op. Wat zouden ze achteraf anders doen? Mes: “In eerste instantie hebben we HDT gepresenteerd als pilot. Ik zou een volgende keer al van begin af aan zeggen dat het bij succes, structureel wordt. Nu kost het veel moeite om dat voor elkaar te krijgen. Een verbeterpunt voor mezelf is dat ik eerder een werkbezoek zou plannen vanuit de gemeente”, vult Van Goethem aan. “Je wilt niet te snel met je neus er bovenop zitten met de bestuurders, want dan loop je in de weg of onderbreek je de onderzoeksetting. Maar het bezoek van maart 2021 was rijkelijk laat, mede door corona. Het lastige daardoor was dat mensen

zelf een beeld vormen van de interventie. Intensieve rekenbegeleiding, het klinkt zo logisch, waarom is dat zo kostbaar? Een bezoek geeft een krachtig beeld, dan zie je de impact. Wat me van het werkbezoek en alle gesprekken het meeste bijstaat is dat HDT zoveel meer is dan rekenonderwijs. De bijvangst, zoals zelfvertrouwen, is de kracht. Als kind van ouders die ook niet hoogopgeleid zijn, kan ik begrijpen hoe fijn het is als het lukt om dat wat je in je hebt met een beetje hulp te laten zien.”

‘Zonder draagvlak ondermijn je HDT.’

Basisschool de Wadden Molenwijk neemt sinds drie jaar deel aan Bridge HDT-Haarlem PO. Hoe kijkt directeur Annelies Siezenga terug op de afgelopen jaren? Welke drempels zijn genomen en welke tips heeft zij voor starters?

“Ja, ik was enthousiast toen ik over High Dosage Tutoring (HDT) hoorde”, vertelt directeur Annelies Siezenga. “Aangevuld met het gevoel dat het een grote impact op de organisatie van de school ging hebben. Maar dat hebben we ervoor over. Ik zag vooral de kans, een cadeau van wekelijks vijf uur –bijna- privéles voor kinderen die dat hard nodig hebben. Ik ben blij dat we voor het derde jaar meedoen en hoop dat in de toekomst te blijven doen.”

Extra ondersteuning

De Wadden Molenwijk is onderdeel van Stichting TWijs en telt zo’n 160 leerlingen. Die leerlingen zijn grotendeels afkomstig uit Schalkwijk, een multiculturele wijk die momenteel volop in ontwikkeling is. “Onze leerlingen krijgen van huis uit vaak niet de begeleiding en ondersteuning die andere kinderen wél krijgen. Daarom is het extra belangrijk om hen dit via school te bieden. Dat lukt, blijkt onder meer uit de cijfers. Onze leerlingen stromen op of boven het landelijk gemiddelde niveau uit.”

Flexibel mét draagvlak

De afgelopen drie jaar HDT verliepen niet zonder hobbels. “Sommige hobbels hebben we geslecht en andere moeten we jaarlijks overwinnen. De belangrijkste hobbel is de vermindering van flexibiliteit in het rooster van de leerkrachten in groep 7 en 8. De uren HDT staan vast en daar moeten je de reguliere lessen omheen plannen. Bovendien moet je accepteren dat niet alle leerlingen hetzelfde lesaanbod krijgen. Kiezen voor kansengelijkheid vraagt hier juist om een ongelijke behandeling. Mooi daarbij is dat de overige leerlingen elke dag een uur lang verdieping krijgen in een kleinere groep. Ook zij hebben daar baat bij. Omdat HDT zo’n praktische impact heeft op de leerkrachten van groep 7 en 8,

30

‘Ik zag vooral de kans, een cadeau van wekelijks vijf uur -bijna-privéles voor kinderen die dat hard nodig hebben.’

Annelies Siezenga
Directeur Basisschool de Wadden Molenwijk

vraag ik hen ieder jaar of zij nog door willen. Ik wil dat iedereen uitdraagt dat wij achter HDT staan en dat we hierin worden ondersteund door The Bridge. Wanneer dit niet zo is, doet dat afbreuk aan het effect van HDT.”

Gedragsproblemen

“Elk jaar is anders”, vervolgt Siezenga. “Iedere groep is anders van samenstelling en dynamiek. Dit jaar hebben we een vrij gemakkelijke HDT-groep, terwijl we vorig jaar relatief veel leerlingen met gedragsproblemen hadden. Dat ondermijnde het proces en ging ten koste van de rust in het lokaal. Tegelijkertijd is het begrijpelijk; de tutor is de zoveelste die iets van een leerling wil. Dan is het zaak om samen één lijn te trekken met de site director en de tutores richting leerling en ouders. De leerling ziet dat de tutor vasthoudt aan de afspraken, zonder te oordelen. Uiteindelijk verandert dan ook het gedrag. Een goede match tussen tutor en leerling is bovendien belangrijk.”

Zelfvertrouwen

Siezenga ziet vooruitgang in rekenvaardigheden én in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de tutorleerlingen. “Ik zie de leerlingen zelfbewuster door de gangen lopen. Ze zitten meer ontspannen in de klas waardoor ze beter tot leren komen in alle vakken. Deze kinderen praten thuis vaak weinig over gevoel, en nu hebben ze de kans gekregen om zichzelf als individu te ontdekken. Ze mogen er zijn en dat nemen ze mee naar het voortgezet onderwijs. Ik geloof dat dat leerlingen weerhoudt van het maken van gekke keuzes.”

Toekomst

De basisschool wil in de toekomst gebruik blijven maken van HDT. De directeur: “Of dat kan, hangt af van financiën, hoe ordinair ook. In een ideale wereld kan elke school die aan bepaalde voorwaarden voldoet aanspraak maken op HDT, gefinancierd door de overheid. Nóg idealer zou zijn als het niet nodig was. Of dat je leraren toerust om zo intensief in kleine groepjes met leerlingen te werken. Maar daar is ook veel geld voor nodig. Op korte termijn zou het mooi zijn als er meer diversiteit aan tutores is. Zodat zij naast tutor ook rolmodel zijn voor onze leerlingen met een zeer cultureel-diverse achtergrond. Ik denk dat je dan al de helft aan vertrouwen gewonnen hebt.”

Tips

- Zorg voor een goede mindset. Je moet niet meedoen aan HDT alleen om de Cito-scores te verhogen. Het moet vanuit je hart komen, dat je weet dat er meer in deze kinderen zit dan er nu uitkomt door omstandigheden.
- Accepteer verschillen. Die zijn er sowieso tussen de groep leerlingen die wél HDT krijgen en het deel van de klas dat dit niet krijgt. Probeer er voor iedereen iets positiefs uit te halen.
- Vraag de leerkrachten van groep 7 en 8 ieder jaar om hun commitment. Dit draagvlak heb je nodig.

‘Een goede match als voorwaarde voor ontwikkeling.’

Over het belang van een goede tutor

Een warme band tussen tutor en leerling is een voorwaarde voor goede ontwikkeling. Tutoren zijn onderwijzer en rolmodel. De kwaliteit van de tutor is daardoor essentieel. Hoe vindt The Bridge tutoren? En hoe houdt het de kwaliteit van tutoren hoog?

“Je wilt een goede, warme band opbouwen met je leerling maar er moet wél gewerkt worden. Oftewel: *‘warm but strict’*”, legt site director Claire Slingsby uit. Ze deed tijdens haar studie sociologie onderzoek naar HDT onder begeleiding van Bowen Paulle. Vervolgens ging ze na het voltooien van de opleiding docent Maatschappijleer & Maatschappijwetenschappen zelf als tutor aan de slag. “De meeste tutoren in mijn team zijn net afgestudeerden en overwegen om voor de klas te gaan staan. Door als tutor te werken, kunnen zij zich een goed beeld vormen van het onderwijswerk. Een lesbevoegdheid is niet noodzakelijk.”

32

Werven

The Bridge ziet het werk van tutor als een soort ‘maatschappelijke diensttijd’. Tutoren genieten geen hoog salaris vanwege het maatschappelijke

karakter van het werk, maar krijgen wel een ‘high dosage’ dankbaarheid. Vaak zijn het mensen uit de buurt die werkeloos of uitkeringsgerechtigd zijn, (afgestudeerde) studenten, mensen die een carrièreswitch willen maken of gepensioneerd. Tutoren zijn minimaal afgestudeerd op MBO niveau 4, dienen een opdracht met leerlingsituaties positief te voltooien en in staat te zijn een rekentoets op 2F-niveau succesvol af te ronden. Ze willen zich minimaal een jaar lang committeren. Een achtergrond in het onderwijs is niet nodig. Wél is een leergierige houding belangrijk vanwege de training vooraf en de dagelijkse aandacht voor ontwikkeling. Tutoren zijn in dienst van Stichting The Bridge. Het ‘central office’ verzorgt de werving en selectie.

Training

De tutoren volgen een intensieve training van anderhalve week die alle aspecten omvat van de Bridge High Dosage Tutoring methode en mede gebaseerd is op het lesmateriaal uit Amerika van Saga Education en het boek ‘Teach Like A Champion’. In die training komt het vak rekenen aan bod: welke stof moet er geleerd worden? Slingsby: “Daarnaast gaan we in op de sociaal-emotionele ontwikkeling: hoe zorg je ervoor dat een leerling zelfvertrouwen ontwikkelt? Hoe geef je een goed compliment? Vervolgens bespreken en oefenen we het oudercontact dat straks wekelijks telefonisch plaatsvindt. Wij zien ouders als sparringpartner. Zij kennen hun kind het beste en kunnen adviseren over bijvoorbeeld omgaan met bepaald gedrag.”

‘Tutoren krijgen continu feedback van elkaar en van de site director.’

Claire Slingsby
Site Director Bridge HDT Amsterdam VO

Lesmethodes

Daarnaast wordt een flink aantal lestechnieken behandeld. “Zoals ‘ratio’, wat inhoudt dat je het denkwerk bij de leerling laat. Oftewel: leerlingen moeten een oplossing zelf uitvogelen, je moet het werk niet allemaal voor hem of haar doen. Of ‘precise praise’; wees concreet in wat je complimenteert. En ‘checks for understanding’: hoe controleer je of een leerling het begrepen heeft? We oefenen alles aan de hand van theorie door rollenspellen te doen. Als het even kan, observeren we ook een bestaand team.”

Continu feedback

Na de relatief korte training, gaat de ontwikkeling van de tutores verder in de praktijk. “Ze krijgen continu feedback van mij en van elkaar”, vertelt Slingsby. “Wekelijks observeer ik een tutor twintig minuten. Dat kan bij een willekeurig of een specifiek gekozen tutorles. Daarnaast ben ik altijd in het lokaal aanwezig. Mijn observaties bespreek ik vervolgens één op één. Bovendien hebben we wekelijkse intervisie over casussen. Dan delen we tips en geven elkaar feedback. En een keer per week bespreken we het curriculum tijdens de gezamenlijke lesvoorbereidingstijd. Hoe leg je iets goed uit? Daarnaast spreek ik de mentoren regelmatig en neem vaak een tutor mee. Elke

vrijdag vullen de tutores een ‘weekly report’ in, zodat ik weet wat er op persoonlijk en teamniveau goed en minder goed ging.”

Ontwikkeling en voldoening

HDT geeft tutores een kijkje in de onderwijskeuken én biedt hen de mogelijkheid zich te ontwikkelen. “Zo werken ze aan andere vaardigheden binnen commissies als Joy Factor (hoe maken we het rekenen leuk?), commissie Nieuwsbrief en Social Media en commissie Professionele Ontwikkeling. Regelmatig organiseert die laatste Professionele Ontwikkelings-sessies waarbij zijzelf of externen meer over een onderwerp als online lesgeven of over gedragsproblemen vertellen. De ontwikkelmogelijkheden zijn belangrijk, maar bovenal geeft het werk voldoening. De meeste tutores hebben de missie om kansengelijkheid te bevorderen. Het is fijn wanneer je een kind voor je ogen ziet groeien qua rekenen en zelfvertrouwen.”

Ook tutor worden?

Voor de opschaling en kwalitatief goede inzet van HDT voor de leerlingen zijn goede tutores dus essentieel. Wil je je ook inzetten als tutor om kansenongelijkheid in het onderwijs te verkleinen? The Bridge is regelmatig op zoek naar parttime en fulltime tutores. Aanmelden kan via het aanmeldformulier op de website <https://www.tbli.nl/onderwijsheldworden> of door te mailen naar info@tbli.nl.

Amsterdam, van idee tot werkelijkheid

Hoe in Amsterdam High Dosage Tutoring voet aan de grond kreeg in Nederland

Werkt High Dosage Tutoring (HDT) ook in het Nederlandse primair en voortgezet onderwijs? De eerste pilot op het Mundus College in Amsterdam Nieuw-West bewees het. Gevolgd door een driejarige pilot op vijf basisscholen in Amsterdam-Zuidoost. ‘Wij zochten een doorbraak. Dat bleek HDT te zijn.’

De eerste pilot vond plaats van september 2017 tot en met januari 2018. “Weliswaar voor vijf maanden in plaats van een jaar, maar het gaf veelbelovende resultaten”, vertelt Dyane Brummelhuis, directeur van het Mundus College. “Toen ik van Bowen Paulle hoorde over wat HDT

in Amerika opleverde, sprak me dat meteen aan. Ik zocht een aanpak om het rekenniveau van onze leerlingen te verbeteren. Sommige leerlingen op het praktijkonderwijs starten hier op rekenniveau van groep 3 of 4. Het is veel werk om hen op het niveau voor een diploma te krijgen. Bovendien zie je dat kinderen afhaken in de klas, wat leidt tot slechte prestaties en vervelend gedrag. Ik ben een groot voorstander van deze vorm van één op twee tutoring. In de klas hebben kinderen de neiging om weg te draaien als ze iets niet begrijpen, in deze setting kan dat niet. Doordat de kinderen samen leren en elkaar ondersteunen, blijven ze duurzaam leren.”

34

Mundus More Math

Aan de pilot Mundus More Math, M3, namen ongeveer zestig leerlingen uit de eerste klas van het vmbo en praktijkonderwijs deel. Het project kon plaatsvinden dankzij de financiële steun en betrokkenheid van de school zelf en filantropische organisaties, onder meer IMC Charitable Foundation. Het bijbehorende Randomized Controlled Trial-onderzoek is uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam en mogelijk gemaakt dankzij financiële steun van IMC Charitable Foundation en het Amsterdams Universiteitsfonds.

Indrukwekkend en veelbelovend

Uit dat onderzoek kwamen positieve resultaten. “Het was indrukwekkend en veelbelovend”, verzekert Brummelhuis. “HDT hielp niet alleen bij het verbeteren van rekenvaardigheden maar ook bij de ontwikkeling van ‘self efficacy’, het geloof in eigen kunnen. Dat straalt af op andere vakken. Daarnaast is de structuur en de regelmaat van HDT erg goed, dat hebben de kinderen nodig. Een mooie bijkomstigheid is dat ouders door de tutores op een positieve manier worden meegenomen in het traject. Soms is de drempel voor ouders om contact met school te hebben

‘HDT hielp niet alleen bij het verbeteren van rekenvaardigheden, maar ook bij de ontwikkeling van self efficacy: het geloof in eigen kunnen. Dat straalt af op andere vakken!’

*Dyane Brummelhuis
Directeur Mundus College*

groot. Ik krijg ouders bijvoorbeeld moeilijk de school in voor een grote aulabijeenkomst. Maar als het over hun eigen kind gaat, dan komen ze wél. Ze worden door de tutor aangesproken in hun ouderschap en het geluk van hun kind. Ze zijn trots op hun kinderen en de kinderen op zichzelf.”

Gemeente Amsterdam

Ondertussen valt bij de gemeente Amsterdam het positieve effect van HDT ook op. Ralph Rusconi is daar verantwoordelijk voor alles op het gebied van primair onderwijs dat onderzocht moet worden. Hij stapt naar wethouder Marjolein Moorman. “Die reageerde enthousiast, maar met de kanttekening dat HDT een kostbare interventie is. Om die reden zijn we gestart met een pilot van drie jaar in het primair onderwijs in Amsterdam-Zuidoost onder de naam Bridge HDT - Amsterdam PO. Daarin kijken we ook of HDT met wat aanpassingen ongeveer net zo effectief kan zijn, tegen lagere kosten.”

HDT is meer dan rekenen

De gemeente financiert deze pilot in het primair onderwijs. Waarom is HDT deze investering waard? Rusconi: “De ongekende effecten van HDT in Amerika en op het Mundus College rechtvaardigen de kosten. Sommige leerlingen in groep 7 rekenen op het niveau van groep 4. Hoe pak je zo’n serieuze achterstand aan? Op school kun je kleine stapjes in de goede richting zetten, maar wij waren op zoek naar een doorbraak. Dat bleek HDT te zijn. Bovendien is HDT meer dan alleen het leren rekenen. Kinderen ontwikkelen ook meer zelfvertrouwen, krijgen meer motivatie en voelen zich gezien. Dat is alleen minder meetbaar.”

‘De ongekende effecten van HDT in Amerika en op het Mundus College rechtvaardigen de kosten.’

Ralph Rusconi
Onderzoekskoördinator
Afdeling Onderwijs, Onderwijs Jeugd & Zorg -
Gemeente Amsterdam

Variaties op HDT

De driejarige pilot vindt plaats op vijf basisscholen in Amsterdam-Zuidoost. “We kozen voor die wijk omdat de achterstanden hier het grootst zijn”, legt Rusconi uit. In totaal namen zestig leerlingen deel. En ook deze pilot levert al goede resultaten op. “In een half jaar tijd lukte het om de gemiddelde achterstanden ten opzichte van leerlingen in de rest van Amsterdam in te lopen. Reden om HDT in het voortgezet onderwijs ook een vervolg te geven. The Bridge startte in februari 2020 met een tweede project op het Mundus College: Bridge HDT - Amsterdam VO. In totaal krijgen zestig leerlingen uit de eerste klas van het vmbo- en praktijkonderwijs HDT in een halve dosering. Rusconi: “We kijken naar variaties op HDT. Hoe werkt het om in plaats van vijf dagen, tweeëneenhalve dag tutoring te geven? Of in plaats van één op twee, te werken met één op vier? Dat brengen we in kaart.”

Schoolcultuur

Daarbij komt ook het effect dat het lange thuiszitten op de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied heeft. Brummelhuis zag een sterk verschil in hoe de eerstejaars dit schooljaar startten. “De voormalige groep 8-leerlingen hadden zich de straatcultuur meester gemaakt, terwijl wij de afgelopen jaren hard gewerkt hebben aan een mooie schoolcultuur. We moesten dus eerst aan de slag om ze weer richting de schoolcultuur te krijgen. Het effect van kansrijk adviseren is bovendien dat we nu leerlingen binnen krijgen op bijvoorbeeld basisniveau, terwijl hun prestaties op het niveau van praktijkonderwijs liggen. Het wordt

een heel karwei om hen richting een diploma te begeleiden. Ik denk dat HDT zeker kan bijdragen aan het weer normaliseren van leren op school.”

Reparatie-instrument

“Het voordeel van HDT is dat je het maar één keer hoeft te geven aan een leerling, het is een soort reparatie-instrument”, reageert Rusconi. “Je zou bijvoorbeeld de jaarlijkse subsidie acht jaar kunnen opsparen en dan inzetten voor HDT. Dan houd je nog geld over. Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is het nu sowieso gemakkelijker te bekostigen.” Brummelhuis is voorzichtiger: “HDT is in de huidige vorm niet vanuit de lumpsum te financieren. Bovendien ben ik benieuwd naar het effect van HDT op langere termijn. Hoe stromen leerlingen uit? Wat zijn de economische voordelen? Daarvoor wordt het nu nog op te kleine schaal toegepast. Het zou mooi zijn als meer scholen het gaan doen zodat een groot onderzoek mogelijk is.”

Onderdeel van het curriculum

Zij wil het in de toekomst groter aanpakken. “Ik vind het een nadeel dat maar een deel van onze leerlingen deelnam aan HDT. Ik gun het ze allemaal. Nu was er een controlegroep en een groep met niet-geselecteerde leerlingen. Met de

middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) hoop ik alle eerstejaars een jaar lang twee à drie keer per week HDT geven, als het budget toereikend is. Zo wordt het onderdeel van het curriculum en kun je echt verschil maken. The Bridge gaat het breder uitvoeren. Zij hebben kwaliteit neergezet en de kennis in huis om dit te doen. Als ik het intern op wil pakken, moet ik eerst mensen trainen. Dat kan in de toekomst wel een mogelijkheid zijn.”

Basisschool

Hoewel Brummelhuis zeker een voordeel ziet van HDT in het voortgezet onderwijs op scholen met een populatie zoals het Mundus, ziet ze het nog liever breder in het basisonderwijs doorgevoerd. “Rekenen hoort op de basisschool. Het levert meer op wanneer kinderen daar grotere stappen kunnen zetten.” Rusconi: “We moeten goed in dialoog blijven met scholen: wat willen zij? In Nederland is de vrijheid van onderwijs een belangrijk goed. Het heeft geen zin om van hogerhand iets op te leggen. Dat kan ook niet. Tegelijkertijd zijn we al dertig of veertig jaar bezig om achterstandenbeleid te ontwikkelen en toch is het nog niet weggepoetst. Het vraagt om een andere kijk.”

‘HDT draagt bij aan een betere maatschappij.’

Het Mundus College maakt enthousiast gebruik van High Dosage Tutoring. Waarom past de aanpak zo goed bij deze school en leerlingenpopulatie? Wat heeft het hen gebracht en hoe wil de school verder?

Het Mundus College bestaat uit drie afdelingen: Eerste Opvang Anderstaligen (EOA), Praktijkonderwijs en vmbo. Voor de leerlingen van deze school in Amsterdam Nieuw-West is het niet vanzelfsprekend dat zij, nu of in de toekomst, optimaal aan de maatschappij kunnen deelnemen. Veel gezinnen hebben niet veel te besteden, ouders hebben niet altijd een gegarandeerd inkomen, het gemiddeld opleidingsniveau is laag, veel inwoners hebben een niet-Nederlandse achtergrond of spreken de taal niet. Gelukkig is het Mundus College een school met ambitie. Ze doen veel aan talentontwikkeling, persoonsvorming en socialisatie. “We hebben hier gespecialiseerde docenten voor in huis”, vertelt Lisette Buiting, teamleider van het vmbo leerjaar 1 t/m 4.

Bijdragen

“We hebben ons de afgelopen jaren gericht op de kwaliteit van lesgeven”, vertelt Buiting. “Onze leerlingen willen het immers ook gaan maken in de wereld. De school heeft grote sprongen gemaakt. We lopen tegenwoordig voorop. We zijn pionier, daarom zeiden we in 2017 ook direct ‘ja’ tegen het HDT-project. Wij willen alles doen wat mogelijk is om onze leerlingen de kans te geven om te groeien in de maatschappij. We dachten, als HDT op de lange termijn ervoor kan zorgen dat leerlingen een hoger schooladvies krijgen, op een hoger niveau kunnen gaan studeren en een betere baan kunnen krijgen, dan dragen we bij aan een betere maatschappij.”

Start en vervolg

Aan het eerste project namen zestig leerlingen deel. Een half jaar lang kregen zij vijf dagen per week een uur HDT-les. Buiting kreeg dankzij

subsidie vanuit de ‘Kansenaanpak VO’ de financiering voor een vervolg rond onder de naam Bridge HDT-Amsterdam VO. Samen met een andere school deelden ze de uren. Dat is kostenefficiënter. Gemiddeld krijgen de kinderen

‘Als HDT op de lange termijn ervoor kan zorgen dat leerlingen een hoger schooladvies krijgen, op een hoger niveau kunnen gaan studeren en een betere baan kunnen krijgen, dan dragen we bij aan een betere maatschappij.’

Lisette Buiting
Teamleider VMBO - Mundus College

nu twee en een half uur per week les in plaats van de gebruikelijke vijf uur. “Onderzoek in Amerika van Saga Education wees uit dat kinderen ook met een minder hoge frequentie goede resultaten behalen. Binnenkort verwachten we de eerste resultaten van het onderzoek op het Mundus College van de ‘halve dosering’”, vertelt Claire Slingsby, Site Director Bridge HDT Amsterdam VO.

Vinger durven opsteken

Leerlingen die in 2017 met HDT startten, doen nu eindexamen. Een aantal leerlingen is van basisberoepsgerichte leerweg naar een kaderklas doorgestroomd, een leerling zelfs van praktijkonderwijs naar kader. Zij maken hun school met zelfvertrouwen af. “Het verschil maak je door de intensieve persoonlijke aandacht die één tutor aan twee leerlingen kan geven”, vindt Buiting. “Met HDT haal je kwaliteit en continuïteit in huis. Door dit concept krijgen onze leerlingen het zelfvertrouwen waardoor ze voortaan hun vinger in de klas op durven te steken. Ze zijn niet meer bang om een fout antwoord te geven. Ze leren probleemoplossend denken en passen dat ook toe in andere lessen. Er lopen veel meer zelfverzekerde leerlingen rond.”

‘Het is een kostbare manier om leerlingen extra rekenonderwijs te geven, maar wel één van de meest effectieve methodes.’

Structureel inbedden

“Door mee te werken aan het onderzoek naar HDT hopen we dat het structureel wordt ingebed in het basisonderwijs of in het eerste leerjaar van voortgezet onderwijs in heel Nederland”, vervolgt Buiting. “Het is een kostbare manier om leerlingen extra rekenonderwijs te geven, maar wel één van de meest effectieve methodes. Hopelijk kunnen we volgend jaar of in de toekomst alle eerste klassen drie dagen HDT geven. Het gaat dan om vier vmbo klassen, drie klassen praktijkonderwijs en twee klassen EOA. Dan helpen we niet alleen meer kinderen, maar wordt het ook

organisatorisch eenvoudiger. Nu maken we iedere twee maanden een ander rooster, omdat je leerlingen niet iedere week dezelfde les kunt laten missen. Als we HDT met de hele klas volgen, hoeft je geen leerlingen meer uit de klas te halen. We hoeven dan ook geen toestemming aan ouders te vragen, omdat het dan niet meer additioneel is. De gelden willen we halen uit het Nationaal Programma Onderwijs om corona achterstanden in te halen.”

In tranen

Overtuigd van het concept is Buiting al lang. De leraren werden dat ook toen ze de resultaten van het onderzoek van het eerste project zagen. Leerlingen hadden bijna hun hele achterstand (71 procent) ingelopen die zij op de basisschool ten opzichte van het 1-F niveau hadden opgelopen. “Ook ouders zijn tevreden, omdat ze veel horen over hun kind op school. Tutoren hebben (twee)wekelijks contact met hen. De ouders waren dan ook in tranen tijdens de diploma-uitreiking waarbij hun kind in het zonnetje werd gezet. Dat is het mooiste compliment dat je kunt krijgen.”

*Claire Slingsby
Site Director Bridge HDT Amsterdam VO*

‘HDT werkt door in de reguliere lessen.’

Openbare basisschool De Blauwe Lijn in Amsterdam Zuidoost kent een zeer uitdagende leerlingpopulatie en dit wordt onderschreven door de schoolweging van 37,2. Je zou verwachten dat deze kinderen niet makkelijk aan leren toekomen. “Bij ons wel hoor”, pareert schooldirecteur Els Ranzijn. “Iedere kans die we krijgen om onze leerlingen te laten groeien, grijpen we met beide handen aan.” Zo ook HDT.

Voor het tweede jaar op rij zet de school HDT in voor haar leerlingen, gefinancierd door de gemeente Amsterdam. Ieder jaar start er een nieuwe groep 7. Dit schooljaar worden twaalf leerlingen begeleid door zes tutoren. Alexandra Nacev, Site Director Bridge HDT Amsterdam PO, loopt al twee jaar dagelijks rond bij De Blauwe Lijn. “We zijn inmiddels kind aan huis. De Blauwe Lijn is onze uitvalsbasis voor een aantal scholen in de omgeving. We houden hier onze vergaderingen, drinken koffie met de leerkrachten en fietsen vanuit hier naar de andere basisscholen voor de HDT-lessen.”

40

Maatwerk

Nacev vindt het mooi om te zien hoe De Blauwe Lijn zich inzet voor haar leerlingen. “Voordat wij hier met HDT kwamen, deed de school al veel op rekegebied en maatwerk onderwijs.” Zo starten de leerlingen van groep 6, 7 en 8 iedere ochtend met een groepsdoorbrekend rekenuurtje. Ranzijn: “We laten kinderen op hun eigen functioneringsniveau rekenen en bieden aan wat ze nodig hebben. Ook wanneer een leerling uit groep 8 pas op het niveau van groep 6 rekt. Maatwerk dus. HDT sluit hier perfect op aan.”

Methode centraal

Het mooiste dat de leerlingen bij HDT leren, vindt Ranzijn de leerstrategie. “We hebben vanuit HDT geleerd dat de strategie belangrijker is dan het rekenen zelf. De HDT-leerlingen pakken tegenwoordig automatisch een aantekeningenblok en een pen uit hun laatje tijdens de reguliere lessen.” Nacev legt uit: “We leren kinderen bijvoorbeeld de BOU-check bij verhaaltjessommen: Schrijf belangrijke (B) woorden op, orden (O) het verhaal door bijvoorbeeld een tekening te maken en reken daarna pas de som uit (U). Tot slot de ‘check’: controleer je antwoord. Is het een logisch en/of realistisch antwoord?” Iedere woensdag is het verhaalsommendag. Inmiddels zit deze methode er goed in en gebruiken HDT-leerlingen het ook buiten de HDT-lessen.

‘We hebben vanuit HDT geleerd dat de strategie belangrijker is dan het rekenen zelf.’

Els Ranzijn
Directeur OBS De Blauwe Lijn, Amsterdam

‘Onze leerlingen hebben een hoge vaardigheidsgroei.’

Mogelijkheden

“Ieder kind heeft recht op uitstekend onderwijs”, vindt Ranzijn. De school zet (subsidie)gelden niet alleen in voor extra rekenonderwijs, maar ook voor bijvoorbeeld gezonde voeding. Leerlingen krijgen twee stuks fruit per dag. “Je moet denken in mogelijkheden. Sommige kinderen hebben wat extra ondersteuning nodig. Gelijke kansen door een ongelijke aanpak. Ze zullen zich vaardiger voelen, doorstromen naar een hoger niveau en daardoor in de toekomst wellicht eerder kiezen voor een beroep in de ict, waar de toekomst ligt. Onze leerlingen hebben een hoge vaardigheidsgroei.”

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent de schoolweging van een school op basis van de volgende kenmerken:

- het opleidingsniveau van de ouders
- het gemiddeld opleidingsniveau van alle moeders op school
- het land van herkomst van de ouders
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland
- of ouders in de schuldsanering zitten.

De schoolweging loopt van 20 tot 40. Hoe lager de schoolweging, hoe minder complex de leerlingenpopulatie en hoe hoger de resultaten die we van de school mogen verwachten. De frequentieverdeling is redelijk normaal verdeeld. Er zijn relatief weinig scholen met een lage schoolweging en relatief weinig scholen met een hoge schoolweging. De meeste scholen hebben een schoolweging rond het gemiddelde, dat iets onder 30 ligt.

Bron: Onderwijsinspectie en CBS

Alle leerlingen

Ranzijn wil volgend schooljaar zeker verder met HDT. “Ik gun dit alle 325 leerlingen. Ook I+ kinderen. Zij kunnen al goed rekenen, maar hóé rekenen ze? Welke strategie gebruiken zij? Dat zou ik willen onderzoeken.” De gelden vanuit het Nationaal Programma Onderwijs voor corona-achterstanden zouden daarom voor De Blauwe Lijn meer dan welkom zijn.

Wat betekent een I+ score?

Een I+ score betekent dat de leerling tot de 10% hoogst scorende leerlingen behoort. De score I+ is een uitslag op een Cito-toets uit het leerlingvolgsysteem op de basisschool. De scores I t/m V zijn zogenaamde vaardigheidsniveaus. Hierbij wordt de ‘vaardigheid’ vergeleken met alle leerlingen in Nederland.

- I – 20% – ver boven het gemiddelde
- II – 20% – boven het gemiddelde
- III – 20% – de gemiddelde groep leerlingen
- IV – 20% – onder het gemiddelde
- V – 20% – ver onder het gemiddelde

Bron: Wijzeroverdebasisschool.nl en Cito

HDT vraagt flexibiliteit van vakdocenten

Alle begin is moeilijk. Nieuwe methodes hebben tijd nodig om in te bedden in de organisatie. Dus ook al heeft het HDT-concept zich bewezen, de opstart van het concept is voor scholen intensief. De grootste uitdaging ligt voor het Haarlem College (vmbo) bijvoorbeeld vooral op het gebied van planning. Corona heeft dat nog wat ingewikkelder gemaakt. Toch kwam HDT voor het Haarlem College als geroepen. Sharita Kasi, wiskundedocent, rekencoördinator en mentor van de brugklas, en Joosje Slot, Site Director bij The Bridge, nemen ons mee in de opstart van Bridge HDT – Haarlem VO.

Het Haarlem College is in februari 2021 met HDT gestart dankzij financiering door de gemeente Haarlem, het schoolbestuur van Dunamare en de Gelijke Kansen Alliantie. 55 van de 150 brugklassers krijgen HDT. Kasi: “Veel leerlingen op onze school hebben een rekenachterstand. In de brugklas krijgen ze één uur rekenen per week, dat is te weinig om achterstanden in te halen. Deze leerlingen krijgen wel extra huiswerk en ondersteuning, maar we merkten dat dat niet voldoende was. Met HDT krijgen ze drie keer per week veertig minuten les. Dit is tijdens het corona-rooster. Bij een regulier rooster is het vijftig minuten. Met één tutor op twee leerlingen kun je enorme sprongen maken. Kinderen krijgen veel persoonlijke aandacht en ondersteuning. Dat is

belangrijk, want rekenen heb je in het dagelijks leven meer nodig dan je denkt. Onbewust reken je de hele dag. In de keuken als je gaat koken en ingrediënten wilt afwegen, bij het lezen van de aanbiedingen in een folder, bij het betalen in een winkel en ga zo maar door. Het maakt niet uit of je straks een laag of hoog beroep hebt, rekenen komt in iedere functie terug.”

Meer durven

“We laten de kinderen succesmomenten ervaren. Dat heeft effect op het zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen”, vervolgt Kasi. “We merken nu al dat HDT-leerlingen meer durven.

‘Met één tutor op twee leerlingen kun je enorme sprongen maken. Kinderen krijgen veel meer persoonlijke aandacht en ondersteuning.’

Sharita Kasi
Docent Wiskunde en rekencoördinator - Haarlem College

Ze durven meer te zeggen, hun stem te laten horen, vragen te stellen en nieuwe uitdagingen aan te gaan. We zijn erg benieuwd naar de resultaten als we straks een jaar verder zijn. Ook ouders zijn blij en laten weten dat ze hun kind zien groeien.”

Onder schooltijd

HDT vraagt wel iets van de flexibiliteit van de docenten. Kasi: “We snoepen nu drie keer per week van hun vakken.” Ze zou de HDT-lessen het liefst zoveel mogelijk in de tussenuren plannen, om docenten te ontlasten, maar het concept kiest er juist bewust voor om de lessen tijdens schooltijd te laten plaatsvinden. Slot: “We willen voorkomen dat de HDT-lessen bijlessen worden en dat leerlingen hun motivatie verliezen wanneer de rest van hun klas vrij is op het moment dat zij HDT volgen. Daarom plannen we de HDT lessen tijdens de reguliere lestijden. Belangrijk is om leraren in het proces goed te blijven betrekken want draagvlak onder leraren is hierin absoluut noodzakelijk. Belangrijk is om leraren goed te blijven betrekken in het proces. Sharita is hierin de schakel tussen HDT en school.” Kasi: “Ik probeer onze leraren zo goed mogelijk mee te nemen in wat de methode voor leerlingen betekent, waarom het belangrijk is en welke resultaten het oplevert, zodat we met zijn allen aan dezelfde kant staan.”

Puzzel

De roostermakers hebben er een hele kluit aan, zeker nu leerlingen gedeeltelijk online thuisonderwijs krijgen en gedeeltelijk fysiek onderwijs op school krijgen. “Het is in lockdowntijd een enorme puzzel voor de school”, weet Slot. “Laat je de kinderen HDT online of op school volgen? Wanneer zijn ze thuis en wanneer op school? Welk vak gaan ze missen als ze HDT rekenles hebben?” Ook voor leraren is het niet makkelijk. Kasi: “In het voortgezet onderwijs zijn het allemaal vakdocenten. Ieder vindt zijn eigen vak het belangrijkste. En je kunt niet iedere week hetzelfde vak skippen. Je moet daarnaast ook rekening houden met beroepsgerichte vakken die belangrijk zijn voor de toekomst van de leerling. Daarom hebben we iedere vrijdag overleg om het nog beter te doen voor iedereen. En elke zes weken wordt er een nieuw rooster gemaakt. We proberen iedereen zo tevreden mogelijk te houden, maar dat lukt niet altijd.”

‘Belangrijk is om docenten goed te blijven betrekken in het proces.’

*Joosje Slot
Site Director Bridge HDT Haarlem VO*

Hoe leraren het effect van HDT kunnen versterken

De intensieve begeleiding die leerlingen via High Dosage Tutoring krijgen, kun je als leerkracht nooit aan al je leerlingen geven. Eén tutor op twee leerlingen tegenover één leerkracht op twintig, dertig of soms wel meer leerlingen in de klas. Dat is een oneerlijke strijd en een onbereikbaar verlangen. Leerkrachten kunnen wél de effecten van HDT in de klas versterken. Hoe, dat wordt duidelijk tijdens twee online bijeenkomsten voor basisschoolleerkrachten binnen Bridge HDT-Amsterdam PO.

“We merkten dat er behoefte is aan handvatten, tips en technieken om het effect van HDT in de klas te versterken”, legt Anna Tammens uit. Zij is curriculumspecialist en programmamanager bij Stichting The Bridge Learning Interventions.

44

“Daarom organiseerden we, in de vorm van een pilot, twee bijeenkomsten waar bovenbouw-leerkrachten van de vijf aan HDT-deelnemende scholen bij elkaar kwamen om een aantal thema’s te bespreken. Dit gebeurde in opdracht van de Gemeente Amsterdam. Daarbij stond het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen centraal. Iets waar een leerkracht zeker in de klas aan kan bijdragen, zonder dat het extra leestijd kost. Zo kwam Precise

Praise, oftewel het effect van ‘gericht complimenten geven’, bijvoorbeeld aan bod. Leerlingen beseffen beter wat ze goed hebben gedaan als je zegt: ‘Wat heb je die som goed uitgelegd aan je klasgenootje’, in plaats van ‘Wat ben je goed bezig’. We hebben ook aandacht besteed aan het stimuleren van een growth mindset bij een leerling, het reflecteren met een leerling op een Cito-uitslag en hoe je leerlingen op een positieve manier benadert en vertrouwen bij ze wekt.”

Blijven ontwikkelen

Tammens vond het belangrijk om leerkrachten niet het gevoel te geven dat ze het niet goed doen. “Of dat wij komen vertellen hoe het moet. Voor veel leerkrachten was het juist een kwestie van kennis opdoen en opfrissen. Leerkrachten zijn leergierig en willen zichzelf blijven ontwikkelen. Het is mooi om te zien hoe enthousiast ze raken over het bewezen succes van HDT. Het maakt de samenwerking op school bovendien makkelijker, want door de bijeenkomsten leer je elkaar beter kennen en worden leerkrachten meer betrokken bij het HDT-concept. Zij zijn een belangrijke schakel in het succes van HDT. Zij moeten immers hun rooster aanpassen, evaluatiegesprekken voeren en leerlingen soms stimuleren.”

‘Leerkrachten hebben niet de tijd en ruimte om High Dosage Tutoring te geven, maar er is wel behoefte aan handvatten, tips en technieken om het effect van HDT in de klas te versterken.’

Op tijd plannen

Dertien leerkrachten namen deel aan de online bijeenkomsten. Tammens: “Op scholen is de werkdruk hoog. Het is lastig voor leerkrachten om tijd vrij te maken voor dit soort informatiebijeenkomsten. Data moeten dus op tijd worden vastgelegd, liefst al aan het begin van het schooljaar. Dat gaan we bij ons nieuwe project vanaf schooljaar 2021-2022 bij ons nieuw project 'Bridge HDT Zaandam PO' doen. Zo'n bijeenkomst is een goede gelegenheid om onszelf te introduceren op een school, zodat de drempel voor leraren lager wordt om bij ons aan de bel te trekken met vragen.”

Leergemeenschap

Ideeën voor toekomstige bijeenkomsten zijn er al. “Het zou mooi zijn als leraren een casus uit hun eigen klas kunnen inbrengen”, vertelt Tammens. “Leraren kunnen daarover met elkaar in gesprek. Hoe los jij dat op? Zo creëer je een leergemeenschap waarin leerkrachten elkaar ondersteunen. Dit gebeurt in veel beroepen en al tussen de HDT-tutores onderling maar niet of nauwelijks in het reguliere onderwijs. Het zou bijdragen aan professionalisering van het onderwijs, maar ook aan het gedachtegoed van een Leven Lang Ontwikkelen van de Rijksoverheid.”

‘Leerkrachten zijn een belangrijke schakel in het succes van HDT. Zij moeten immers hun rooster aanpassen, evaluatiegesprekken voeren en leerlingen soms stimuleren.’

*Anna Tammens
Curriculumspecialist en programmamanager bij
Stichting The Bridge Learning Interventions*

Column

‘Een beetje van mij en heel veel van hem.’

“Juf, mag ik nog een rekenuitdaging?” Deze woorden kristalliseerden het groeiproces van de afgelopen maanden. Het groeiproces dat ik elke dag stapje voor stapje mocht aanschouwen. Ik moest er alles aan doen om niet in janken uit te barsten. Dit is precies wat onze lessen kunnen doen.

46 Dit jongetje uit groep 7 over wie ik het heb, kwam drie maanden eerder verlegen binnen. Hij baalde er elke keer zo van wanneer hij een foutje maakte dat hij blokkeerde en de handdoek direct in de ring gooide. We gingen terug naar het begin. De onderste baksteen van de rekenmuur. Plus- en minsoffen, lenen en onthouden, dat werk. Elke dag oefenden we met deze sommetjes, bedacht hij zelf korte verhaaltjes bij de sommen – meestal over voetbal of Fortnite - en begon hij steeds meer in te zien dat wanneer hij doorzette hij het wél kon. Dat het toegeven van zijn foutjes niet erg was, maar een mogelijkheid om ze te verbeteren. In de herfstvakantie bedacht hij zelf dat hij elke dag de tafels zou oefenen, met een tafelposter op de wc-deur en tijdens het boodschappen doen met zijn moeder had hij het nergens anders meer over.

Door zijn eigen initiatief kwam het hele proces in een nieuwe versnelling. We her-evalueerden zowel zijn beweeglijkheid als enthousiasme en gebruikten dit om vol energie aan het rekenen te gaan. Er werd heel wat gehighfived (coronaproof in de lucht), en voor het onthouden van de drie checks bij verhaalsommen bedacht hij zelf dat hij drie keer in zijn vingers zou knippen. Zo zette hij de eindeloze energie in zijn lichaam in om te leren. Maar die energie moest uiteraard ook worden begrensd. Warm maar ook strikt. Doordat we elkaar elke dag zagen was er ruimte om op zoek te gaan naar die balans.

En aan de andere zijde van de driehoek stond zijn moeder. Zijn moeder die kneiterhard werkt in de zorg maar hoorbaar moe elke week toch de telefoon opnam. Blij dat ze niet enkel werd gebeld wanneer zijn drukte de lessen in de klas verstoorde en samen vierden we aan de telefoon zijn groei.

Laatst vertelde hij me dat hij nu in de klas mag werken in het ‘meestersboek’. Rekenen op hoger niveau voor leerlingen die dat aankunnen. Iets waarvan hij zelf dacht dat het nooit mogelijk zou zijn. ‘Elke dag nieuwe uitdagingen’, riep hij vol trots. Mijn ogen vulden zich opnieuw. Hij liet me de magie van de methode zien. Een methode die de omstandigheden creëert waarin hij kan floreren. Met al zijn energie. Een klein beetje van mij, en heel veel van hem.“

Joosje Slot
Site Director Bridge HDT Haarlem VO

Ouder aan het woord

‘Ik gun dit ieder kind.’

Aylin zit in de brugklas van het Haarlem College en is geselecteerd voor Bridge HDT – Haarlem VO. Ervaring heeft Yanil, de moeder van de 13-jarige Aylin, er al mee. Ook zij kreeg HDT rekenen op de basisschool, in de tweede helft van groep 7 en eerste helft van groep 8. Wat betekent HDT voor haar?

Yanil vindt de HDT-ondersteuning een heel goed initiatief. Moeder: “Eerder was misschien nog fijner geweest. Eind groep 7 wordt het advies voor de middelbare school gevormd. Bijsturen heeft tijd nodig, dus misschien zou het nog beter zijn om HDT in groep 6 al op te starten.”

Snel afgeleid

Aylin was vroeger snel afgeleid en had niet altijd zin om mee te doen in de les. Hierdoor liep ze al vroeg een achterstand op, met name op het gebied van rekenen. In het begin vond Aylin het niet leuk om met HDT te starten. Moeder: “Aylin werd samen met haar tutormaatje en andere kinderen uit de klas gehaald. Haar vriendinnetjes bleven in de klas. Dat is natuurlijk niet leuk. Maar de tutores zijn erg lief, dus al snel deed Aylin lekker mee. Ze is op de basisschool één niveau hoger gegaan. Daar zijn we super trots op.”

Onderling contact

Elke twee weken krijgt moeder telefonisch terugkoppeling van de tutor. “Dat is fijn, want dan hoor je hoe het in de les met je kind gaat, maar zelf kun je ook dingen meegeven aan de tutor. Zo zei Aylin thuis dat ze de rekenlessen momenteel heel makkelijk vindt. Ik heb de tutor om moeilijkere opdrachten gevraagd. Dit gaf de tutor bevestiging van wat zij zelf al vermoedde. En ik

geef aan hoe de tutor het beste met Aylin om kan gaan. Soms werkt een wat strengere of duidelijke aanpak bij Aylin beter.” Tijdens het HDT-traject worden ouders ook een keer uitgenodigd om aanwezig te zijn tijdens de les. Yanil: “Dit is heel waardevol, omdat je dan als ouder wordt betrokken bij de les. Ik mocht met Aylin een rekenspel doen tijdens de meekijkdag op de basisschool. Dit jaar konden we helaas niet fysiek in het lokaal aanwezig zijn vanwege corona, dus mochten we online meekijken.”

Herkenning en vertrouwen

Yanil vindt het fijn dat haar dochter niet alleen op de basisschool, maar nu ook op de middelbare school, extra ondersteuning krijgt. Aylin werd nogmaals geselecteerd. Dat geldt niet automatisch voor ieder kind. “Zo’n eerste jaar op een nieuwe grote school is wennen. Doordat Aylin in groep 7 en 8 al HDT kreeg, geven de HDT-lessen op het Haarlem College herkenning en vertrouwen. Daardoor lijkt niet álles nieuw. Ik gun dit ieder kind”, aldus een trotse moeder.

47

Aylin met moeder Yanil

Kwaliteit; hoe houden we de lat hoog?

'Ondanks de hoge kwantiteit telt iedere seconde.'

Lieselot Roelandts
programmamanager Stichting The Bridge Learning Interventions

48

High Dosage Tutoring (HDT) is een bewezen effectieve methode. Maar hoe zorg je ervoor dat de kwaliteit van uitvoering hoog blijft? Wat is daarbij van belang? Lieselot Roelandts, programmamanager bij Stichting The Bridge Learning Interventions vertelt.

“Bij het bestrijden van kansenongelijkheid bestaat de neiging om te focussen op kwantiteit. Zo wordt er veel geld uitgetrokken voor 'meer'; meer bijles, meer vrijetijdsaanbod of meer onderwijspersoneel. Wij, bij The Bridge, willen de leerlingen kwantiteit én kwaliteit bieden. Kwantiteit (bijvoorbeeld het aantal uren per week) is nodig om een band op te bouwen, het tempo van de leerling te volgen en de stof vaak te herhalen. Kwaliteit gaat om juist handelen en een gevoel van urgentie creëren. Ondanks de hoge kwantiteit telt ook inhoudelijk elke seconde.

Resultaten en proces

Kwaliteit bepaal je met name op basis van resultaten, maar ook door evaluatie-momenten en reflecties tijdens de lessen. De tutoeren evalueren constant; voor welke leerlingen werkt welke aanpak goed? Bij welke leerlingen slaat het minder aan en hoe komt dat? Tijdens de looptijd van een HDT-project zijn de resultaten van het onderzoek nog niet bekend. Dan richten we ons dus met de projectteams op de kwaliteit van het proces en de uitvoering. Zo kijken we bijvoorbeeld naar de hoeveelheid 'time on task'; we willen dat een leerling zoveel mogelijk lestijd bezig is met de lesstof en niet met andere zaken. En we zorgen er altijd zo goed mogelijk voor dat een les doorgaat, ook wanneer bijvoorbeeld een tutor absent is.

Input ouders

Kwaliteit komt ook terug in het (twee)wekelijks telefonisch contact van de tutores met de ouders over de leerlingen. Dit geeft de leerling het signaal: ik geef om jou en ik neem jou serieus. We zijn een heel netwerk rondom jou, wij willen dat jij groeit en je goed voelt. De input van de ouders helpt de tutores ook om de leerlingen beter te begrijpen en dus te begeleiden. Bij elke leerling is de oorzaak van de leerachterstand namelijk anders. Kwaliteit is maatwerk bieden op het gebied van rekenen en gedrag, en de input van de ouders draagt daaraan bij.

Balans

Het bewaken van kwaliteit gaat ook over het bewaken van de HDT-methode. Wordt die methode goed gevolgd? Tegelijkertijd vind ik dat je open moet staan voor verschillende visies over wat werkt, dingen moet uitproberen en vervolgens evalueren. Een van de grootste uitdagingen is de balans vinden tussen het bewaken van de methode en het geven van vrijheid aan tutores om persoonlijke aanpakken uit te proberen. Als programmamanager bezoek ik (twee)wekelijks de projectlocaties om samen met de Site Director onder andere deze aspecten te bespreken en monitoren.

Goede tutores

Maar bovenal valt of staat kwaliteit bij de kwaliteit van die tutores. Ik ben ervan overtuigd dat we goede medewerkers vanzelf aantrekken. De baan van tutor kan loodzwaar zijn. Daarom denk ik dat alle tutores het hart op de juiste plaats hebben. En als dat niet voor kwaliteit zorgt, dan weet ik het ook niet!" Daarnaast ontvangen tutores vooraf, maar vooral ook gedurende het lesgeven feedback van de Site Director om hun lesgeven te verbeteren en de methodiek te waarborgen.

‘Snelle groei mede dankzij een goede band.’

Ook Antonio Gutierrez (mede-oprichter van Saga Education) benadrukt het belang van oudercontact en kwaliteit van het lesgeven en de resultaten die dit oplevert. Hij vertelt uit persoonlijke ervaring:

“Ik groeide op in een gemeenschap waar weinig financiële middelen voorhanden waren bij een liefhebbende moeder. Ondanks dat zij deed wat ze kon om mij te motiveren voor school, worstelde ik er mee.

Voordat ik startte met 'high school' stond ik er bij vrijwel alle vakken slecht voor. Een jaar later was dat compleet veranderd; ik scoorde hoger dan andere leerlingen op tests en bovengemiddeld op generieke vakken als wiskunde.

Mijn snelle groei had ik te danken aan een geweldige tutor die mij hielp mijn vaardigheden te versterken en die heel bewust een goede band opbouwde met mij en mijn familie.”

Antonio Gutierrez | Mede-oprichter van Saga Education

‘Met rekenen kun je in korte tijd veel progressie maken.’

Kanselijkheid creëren in het onderwijs kun je op verschillende manieren doen. High Dosage Tutoring is daar één methode voor. Maar waarom is er specifiek gekozen voor HDT op het gebied van rekenen en niet op bijvoorbeeld het gebied van taal? We vroegen het aan Anna Tammens, curriculumspecialist en programmamanager bij Stichting The Bridge Learning Interventions én onderzoeker bij Universiteit van Amsterdam.

50

“Met rekenen kun je in korte tijd veel progressie boeken”, legt Tammens uit. “Door de snelle groeispongen die kinderen maken, bouwen ze zelfvertrouwen op. Dat heeft invloed op de rest van hun leven. Doordat bij rekenen de taal minder centraal staat, kunnen ook kinderen die de taal minder goed beheersen hierin groeien. Met rekenen kun je al snel succesverhalen delen en dat motiveert en enthousiasmeert ook ouders.”

‘Minimaal 20% van de lestijd wordt bij ons besteed aan redactiesommen.’

Taaltutoring

High Dosage Tutoring zou ook op het gebied van taal heel effectief kunnen zijn. Tammens: “Ik sluit zeker niet uit dat we in de toekomst iets met taal gaan doen, maar het is complexer. Bij rekenen heb je een duidelijke volgorde die je moet doorlopen, van plussommen naar minssommen, en daarna pas naar de tafelsommen, etc. Als je keersommen niet begrijpt, kun je nooit een oppervlakte berekenen. Je moet dus eerst de basis begrijpen, voordat je de volgende stap kunt zetten. Bij taal zitten er meer

haken en ogen aan. In Amerika zijn ze hier al wel mee bezig.”

Rekentaal

Maar in verhaalsommen zit toch veel taal? “Klopt”, bevestigt Tammens. “Voor veel kinderen wordt het daarom bij verhaalsommen een stuk ingewikkelder. Als het gaat over ‘een paar schoenen’ moet je wel weten dat ‘een paar’ twee betekent. Daarom besteden we wel degelijk aandacht aan taal in onze lessen. Minimaal 20 procent van de lestijd wordt bij ons besteed aan redactiesommen. We leren de kinderen bijvoorbeeld rekentaal te herkennen. ‘Eraf’ betekent dat het om een minssom gaat, ‘erbij’ betekent een plussom.”

Snel progressie

“Het zou mooi zijn als meer kinderen in Nederland de kans krijgen om High Dosage Tutoring te ontvangen”, concludeert ze. “Of die tutoring nu met rekenen, taal of een ander vakgebied is. Met rekenen is in ieder geval snel progressie te boeken, blijkt uit onderzoek. En dat doet het zelfvertrouwen van kinderen goed.”

Selena (24)

Invaltutor Bridge HDT – Haarlem PO

‘Lesgeven aan leerlingen die dit het meest nodig hebben. Dat geeft voldoening.’

- Sinds eind 2020 werkzaam als invaltutor.
- Voltooide de opleiding schoolpsychologie en is nu bezig met de afronding van haar master onderwijskunde.
- Heeft meerdere groepen leerlingen begeleid, waaronder leerlingen met dyslexie.

“Als tutor probeer je een goede band op te bouwen met je leerlingen. Wat vinden ze leuk? Wat niet? Daarop kun je aansluiten met gesprekken, sommen en uitleg. Via die band probeer ik verandering te brengen.”

“Ik gun ieder kind dat ze plezier leren ervaren in het rekenen en dat ze een growth mindset ontwikkelen. Dat ze geloven dat, als ze hun best doen of hard werken, ze altijd iets nieuws kunnen leren, ook al lukte het in eerste instantie niet. Het is mooi om een leerling daarin te zien groeien, vooral als ze vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen. Daar doe ik het voor.”

Tutorportretten

Matthias (27)

Tutor Bridge HDT – Haarlem VO

- Sinds 2021 werkzaam als tutor van elf leerlingen.
- Studeerde antropologie en ontdekte dat lesgeven hem veel voldoening geeft.

“Als tutor kun je het verschil maken in het leven van een leerling door hem of haar te helpen het beste uit zichzelf te halen. Ik vind dat ik dan ook het beste uit mezelf moet halen. Door de wekelijkse feedback van onze site director groei ik als tutor ook nog iedere dag. Alle aspecten van het lesgeven komen aan bod. En daarmee maak ik mijn leerlingen ook sterker.”

“Sta stil bij de overwinningen die de leerlingen behalen, hoe klein ze soms ook zijn. Dit geeft zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen. Mijn leerlingen zijn ook échte doorzetters. Ondanks de moeite die ze soms hebben met het curriculum of de online lessen vanwege corona, ze geven nooit op.”

‘Je kunt een leerling iets geven waar hij de rest van zijn leven iets aan heeft.’

‘De nadruk ligt op groei.’

Van fouten kun je leren

Fouten, iedereen maakt ze. Van de grootste sporthelden tot politici en van de leerkracht tot je neefje. Je kunt ervan leren, als je ermee aan de slag gaat. “Wanneer je een growth mindset ontwikkelt, leg je de nadruk op groei in plaats van dat je jezelf afrekent op wat niet goed gaat.”

Aan het woord is Alexandra Nacev, Site Director bij project Bridge HDT-Amsterdam PO in Amsterdam-Zuidoost. “Een growth mindset is niet iets wat je hebt of niet hebt, je kunt het ontwikkelen. Iedere baby heeft het in zekere mate van nature: je leert lopen met vallen en opstaan. Dat vallen en opstaan doe je je hele leven eigenlijk in figuurlijke zin met al het nieuws dat je leert. Bij je eerste rijles slaat je auto misschien tien keer af, maar daardoor leer je wat je moet doen om het in de toekomst te voorkomen. Een groot muziekstuk lijkt eerst een doolhof aan noten, maar klinkt na weken of maanden hard studeren prachtig.

52

Kortom, falen betekent niet dat je moet stoppen, maar dat je meer moet oefenen. Het tegenovergestelde van een growth mindset is een fixed mindset, waarbij je hebt opgegeven dat je ergens beter in kunt worden door te oefenen. Een voorbeeld daarvan is dat veel kinderen waar wij

mee werken uitspraken doen als ‘ik kan toch nooit leren rekenen’.”

Zelfvertrouwen groeit

“Het idee dat fouten maken mag en dat je ze kunt gebruiken om jezelf te ontwikkelen, is voor sommige kinderen best lastig”, weet Alexandra. “Zij hebben volwassenen - leerkrachten, tutores, ouders, de sportcoach - nodig om hen daarbij te helpen. Het doel is dat hun zelfvertrouwen groeit: ik kan dit. En dat ze daardoor leren om zelf de growth mindset te activeren. Het rekenvak leent zich hier uitstekend voor omdat snel duidelijk wordt dat iemand leert. Een som die eerst onoplosbaar leek, lukt nu wel. Niet elke dag en bij niet ieder onderdeel is je mindset hetzelfde. Op dagen dat je je minder vrolijk voelt, is het moeilijker om jezelf te motiveren. Begin met babystapjes en vier elke vooruitgang. Als Site Director coach ik tutores om zaadjes te planten waar de leerlingen de rest van hun leven profijt van hebben. En het mooie is: ik leer er zelf ook van.”

‘Een growth mindset is niet iets wat je hebt of niet hebt, je kunt het ontwikkelen.’

Tips om een growth mindset te stimuleren

- **Leg de nadruk op dat ze leren** en steeds een beetje beter worden. Leerlingen móeten niet iets halen.
- Normaliseer fouten: ook bekende mensen maken fouten. Wees een voorbeeld en **deel een fout van jezelf** of maak er (opzettelijk) één.
- Vier af en toe een foutje en normaliseer het op deze manier. Eindig bijvoorbeeld de les met: 'wie heeft vandaag **de mooiste fout** gemaakt en wat kunnen we daarvan leren?'
- Als een leerling zegt iets niet te kunnen, refereer dan naar een eerder moment waarop de leerling dit ook aangaf en het uiteindelijk wel lukte. **Toon je vertrouwen** in de leerling en vraag: 'wat weet je wél?'
- **Spreek het vertrouwen uit** in de leerling.
- **Stel de juiste vragen** om de leeractiviteit bij leerlingen te stimuleren in plaats van meteen zelf de leerling op weg te helpen.
- **Grijp in** wanneer er gelachen wordt om een fout.
- **Stimuleer uitdaging**, maar leg de lat niet té hoog. Door de juiste vragen te stellen ontdek je het instapniveau van de leerling.
- Leg uit en **laat zien** wat er in de hersenen gebeurt als mensen een fout maken. Daar zijn mooie filmpjes en plaatjes van op internet. Herhaal dit een aantal keer per jaar.
- **Reflecteer samen** in de klas hoe de leerlingen het maken van fouten ervaren. Vinden ze het erg?
- **Spreek individueel verder** wanneer een leerling aangeeft ergens veel moeite mee te hebben. Wat zit erachter? Spanning, onzekerheid, frustratie?
- **Complimenteer het proces en de inzet**, niet het resultaat. 'Ik zie dat je je best hebt gedaan en dat je gegroeid bent', in plaats van 'je hebt bijna geen fouten gemaakt'. In dat tweede geval geef je onbewust het idee mee dat fouten maken niet mag.
- **Maak moeilijke stof leuk** voor leerlingen. Gebruik in een verhaaltjessom bijvoorbeeld TikTok of voetbal. Een som met de namen van de leerlingen zelf, doet het ook altijd goed.
- Is er ondanks grote inzet nog geen succes? **Bespreek samen** wat er niet goed ging. Heeft de leerling goed geslapen? Vond hij of zij het spannend? De volgende keer gaat het vast beter!
- **Vier elk stapje vooruit**. Voor de één kan dit de tafel van vijf leren zijn, voor de ander het berekenen van oppervlaktes. Ieder viert zijn successen op zijn eigen niveau.
- **Maak inzichtelijk** voor de leerling dat wat hij eerst niet dacht te kunnen, nu wel bereikt heeft door goed te oefenen.

Naast rekenen ook sociaal-emotionele lessen

High Dosage Tutoring dient naast het verbeteren van rekenvaardigheden een hoger doel, namelijk het vergroten van het sociaal-emotioneel welbevinden. Zelfvertrouwen is daar een belangrijk onderdeel van. Kinderen met zelfvertrouwen groeien namelijk op meerdere gebieden en hebben een beter toekomstperspectief. Cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling gaan dus hand in hand. Hoe werkt Bridge HDT aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van tutorleerlingen?

54

De sociaal-emotionele ontwikkeling komt in iedere tutorles aan bod. Het krijgt extra aandacht tijdens check-in lessen, die specifiek gericht zijn op sociaal-emotioneel leren (SEL). “Dit zijn waardevolle dagen”, vertelt Willy Bos, intern begeleider bovenbouw bij de Don Boscoschool in Haarlem. De SEL-lessen zijn gebaseerd op het curriculum ‘Kompas’ en worden bij een volledig HDT-traject één keer per twee maanden gegeven. Leerlingen voeren verschillende opdrachten uit, bijvoorbeeld over stimulerend versus remmend luisteren. “Aan de hand van twee afbeeldingen van twee hondjes, die allebei zichtbaar op een remmende en stimulerende manier luisteren, vraagt de tutor aan de leerlingen wat zij denken

dat er bedoeld wordt met stimulerend en remmend luisteren. Daarna krijgen ze antwoordstrookjes die ze samen bij het juiste hondje moeten leggen. Op die manier leren ze hoe je goed naar elkaar kunt luisteren. Dit is belangrijk voor een goede samenwerking”, legt Site Director Xuân Do uit.

Emoties voelen

Thema’s die aan bod komen zijn: samenwerken, vertrouwen & kwaliteiten, missie & visie, integriteit en genderrollen. Do: “Komende SEL-les gaat over emoties. We vragen de leerlingen welke emoties zij kennen, bespreken de basisemoties en we laten de leerlingen tekenen waar zij bepaalde emoties voelen in hun lichaam. De tutor stelt vragen als: heb je wel eens twee emoties tegelijk gevoeld?”

‘De groei van het zelfvertrouwen is vaak nog belangrijker dan het rekenen.’

Willy Bos
Intern begeleider bovenbouw Don Boscoschool,
Haarlem

Kun je er anders uitzien dan dat je je van binnen voelt? Bijvoorbeeld heel boos doen terwijl je eigenlijk verdrietig bent. Welke emoties voel je als je een moeilijke som moet maken? Of bij het maken van een toets? Of bij het maken van een foutje? En welke emotie voel je als je een som goed hebt opgelost? De SEL-lessen zijn dus deels gericht op het rekenen. We creëren hierbij een veilige sfeer. Kinderen moeten zich comfortabel voelen. Het hoofddoel is persoonlijke ontwikkeling. Zelfvertrouwen is daar een belangrijk onderdeel van. We verwachten bovendien dat de SEL-lessen bij kunnen dragen aan een productieve en fijne werksfeer tijdens de tutorlessen.”

Ouders

“Ouders geven aan dat ze de sociaal-emotionele lessen fijn vinden”, vult Bos aan. “Kinderen praten thuis over de emoties die ze geleerd hebben. De samenwerking met ouders is hierin heel belangrijk.” De tutores bellen iedere week met ouders. Niet alleen om de voortgang van hun kind op rekengebied te bespreken maar ook de sociaal-emotionele ontwikkeling. Do: “We horen dat ouders het zelfvertrouwen zien groeien en dat kinderen trots thuiskomen en hun ouders om rekensommen vragen. Dan willen ze laten zien wat ze kunnen.”

Mindset

“De groei van het zelfvertrouwen is vaak nog belangrijker dan het ontwikkelen van rekenvaardigheden”, benadrukt Bos. “Deze kinderen hebben vaak een negatief zelfbeeld. Ze starten met de fixed mindset ‘ik kan niet rekenen’. Door de persoonlijke aandacht, die heel hoog is doordat één tutor twee leerlingen begeleidt, weten de tutores die mindset al vrij snel om te zetten naar een growth mindset ‘ik begrijp of kan nog niet alles, maar ik kan al veel wel en kan stappen zetten om nog verder te groeien’. Leerlingen leren in zichzelf te geloven. Na een jaar zeggen de meesten ‘ik kan het nu wel, ik maak stappen’.” Do: “Het is vaak de manier waarop je iets benoemt. Zo ‘vieren’ wij foutjes, want alleen als je foutjes durft te maken, kun je groeien. En we zetten samenwerking of bepaalde prikkelende vragen in om leerlingen zelf tot het inzicht van hun foutjes te laten komen.”

Onder leestijd

Bos is ontzettend blij met het HDT-concept, maar vindt het ook wel eens lastig voor leerkrachten. “De HDT-lessen vinden onder leestijd plaats. Leerlingen worden uit de klas gehaald. Ze missen dan bijvoorbeeld een geschiedenisles of spelling. Dat vinden leraren niet altijd leuk, maar de resultaten maken veel goed. Xuân betreft leerkrachten ook bij het proces en stemt af waar nodig. Dit zorgt voor draagvlak. We zitten in het vierde loopjaar, dus inmiddels vinden onze leerkrachten hier een modus in.”

‘We creëren een veilige sfeer. Kinderen moeten zich comfortabel voelen.’

Xuân Do
Site Director Bridge HDT Haarlem PO

55

Rekenonderwijs

“Ons rekenonderwijs sloeg niet altijd goed aan”, vertelt Bos verder. “Deels door verouderde methodes, maar ook omdat het Nederlandse rekenonderwijs zo talig is. We zijn zelf gaan kijken naar andere methodes en zetten nu Alles telt Q en Met Sprongen Vooruit in om het automatiseringsproces te versterken. HDT is een verrijking voor ons rekenonderwijs. We willen ons veel meer richten op het preventief voorkomen van achterstanden in plaats van curatief handelen. Als school kunnen we deze intensieve begeleiding, zes leraren op twaalf kinderen vijf uur per week, natuurlijk niet bieden. Ik gun iedere school HDT. Als je de kans krijgt om aan zo’n project mee te doen, pak hem. Het biedt niet alleen kansen voor leerlingen, maar ook om je te ontwikkelen en profileren als school.”

Leerlingen aan het woord

'Er is niets wat ik niet leuk vind aan de HDT-lessen. Je wordt beter in iets waar je eerst niet goed in was. Vooral het samenwerken vind ik fijn. Mijn tutor is lief, behulpzaam en leuk. Ik heb van haar geleerd vertrouwen te hebben in mezelf, fouten te maken en zelfstandig te werken.'

11 jaar | Amsterdam PO

'HDT voelt als een tweede huis, want als je een geheim hebt dan kun je het zeggen tegen je tutor. Ik voel me veilig bij haar. Ik leer samenwerken, rekenen, mezelf kennen en ik krijg er heel veel zelfvertrouwen van.'

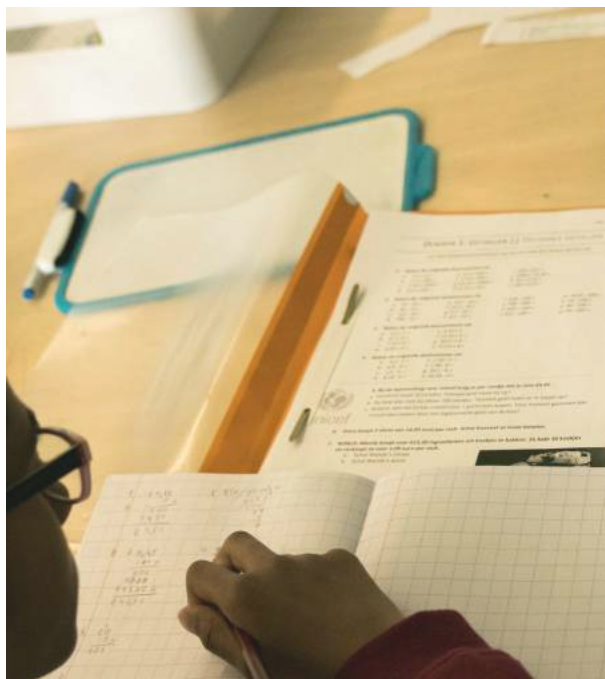
10 jaar | Amsterdam PO

'HDT is een goede manier om rekenen beter uit te leggen. Ik heb geleerd hoe ik moet delen en dat ik moet praten over mijn problemen met wiskunde. Jammer dat het zo kort is.'

12 jaar | Haarlem VO

'HDT is een soort van andere school waar ik veel hulp krijg. Ik leer er rekenen, samenwerken en dat ik foutjes mag maken. De verhaaltjessommen en concentratie oefeningen vind ik niet zo leuk, maar de joy factor lessen en rekenen wel.'

10 jaar | Amsterdam PO

'Met HDT leer ik beter rekenen met procenten, breuken en delen. Ik leer fouten maken en doorzetten. De Growie check vind ik het leukst en de joy factor lessen het meest verrassend.'

10 jaar | Amsterdam PO

'Ik vind het niet zo leuk dat we iedere dag HDT hebben, maar ik zou het wel andere kinderen aanraden om te doen, omdat je er beter van wordt in rekenen.'

11 jaar | Amsterdam PO

'Ik leer veel van mijn tutor, want hij is heel interessant. Ik had niet verwacht dat ik het zo leuk zou vinden. Bij rekenen gebruikt hij vaak voorbeelden uit mijn eigen leven.'

10 jaar | Haarlem PO

'Ik ben slimmer dan ik dacht. Door HDT kan ik nu staartdelingen, afronden en gedeeld door. De energizer en concentratieoefeningen zijn super leuk. Rekenen vind ik minder leuk. Gelukkig heb ik een lieve, grappige en behulpzame tutor.'

10 jaar | Haarlem PO

'HDT is een soort club die kinderen wil helpen om rekenen makkelijker te maken. Alles wat ik hiervoor op een moeilijke manier heb geleerd, leer ik nu op een makkelijker manier. Ik leer nu veel sneller en ben slimmer dan ik dacht. Ik vind het jammer dat de les na 50 minuten alweer voorbij is.'

11 jaar | Amsterdam PO

57

'School is leuk en de HDT-lessen zijn leuk. Ik vind eigenlijk alles wel leuk, maar vooral de verhaalsommingdag die we iedere week krijgen.'

12 jaar | Haarlem VO

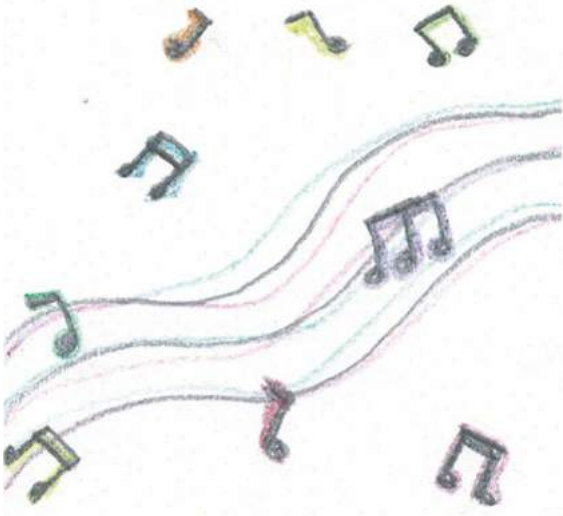

Wat is HDT volgens jou? "Rekenen"
Wat heb je geleerd bij HDT? "Rekenen"
Wat heb je over jezelf geleerd? "Dat ik een beetje goed kan rekenen"
Wat vind je het leukste aan HDT? "Rekenen"

11 jaar | Haarlem PO

'Rekenen is eigenlijk best makkelijk als je de goede uitleg krijgt. Ik vind het niet meer saai om te rekenen en de tijd gaat heel snel. Ik had niet gedacht dat de HDT-lessen zo leuk en gezellig zouden zijn.'

12 jaar | Haarlem VO

"Vroeger werd ik altijd verdrietig als ik iets niet snapte, maar door HDT heb ik geleerd dat ik hulp mag vragen."

10 jaar | Haarlem PO

Column

‘Misschien ben ik helemaal niet dom.’

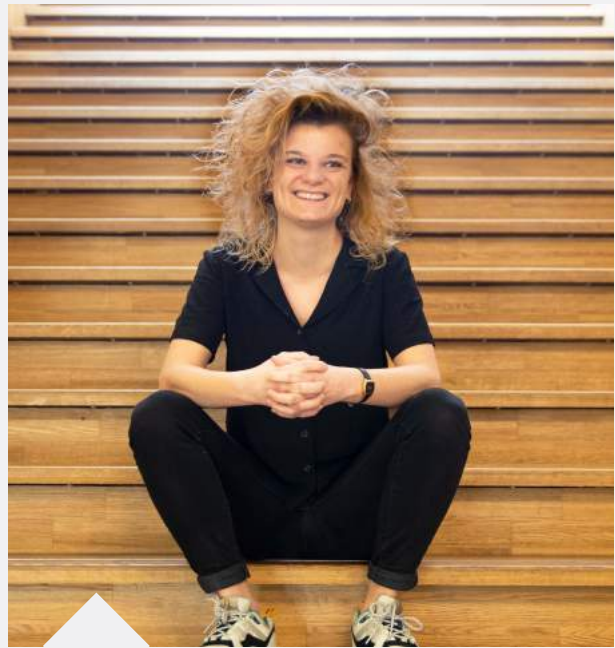
“Het is het schooljaar 2017/2018. Ik ben mentor van een eerstejaars praktijkschoolklas op het Mundus College. Als school doen we mee met Bridge HDT – Amsterdam VO. Ingelote leerlingen krijgen in een kleine setting elke dag een uur extra rekenen.

De eerste weken zitten erop als Zaid opgewekt mijn lokaal binnenstormt: ‘Juf! Juf! Iedereen zei altijd dat ik niet kon rekenen, maar ik kan het wel! De juf van High Dosage Tutoring (HDT) zei dat ik echt goed ben! Misschien mag ik wel naar het vmbo.’

Trots gaat hij tegenover me zitten. ‘Wat mooi Zaid, dat heb je knap gedaan,’ reageer ik. ‘Ja, misschien ben ik helemaal niet dom.’ ‘Jij bent zeker niet dom Zaid, jij kan ongelooflijk veel.’ Zaid lacht van oor tot oor. ‘Als ik maar oefen, hè.’

Ik kijk naar Zaid. Het praktijkschooladvies heeft een enorme deuk in zijn zelfvertrouwen geslagen. Je krijgt dat advies als het vmbo te moeilijk voor je wordt geacht. Zaid had in groep 8 een leerachterstand van vier jaar. In zijn jonge jaren stapelden de problemen zich op: zijn vader verdween, moeder zat thuis met een groot gezin, ze hadden geen inkomen en bovendien had Zaid adhd. In groep vier kreeg de jongen te horen dat hij moeilijk lerend was. Van schrik stagneerde hij helemaal. ‘Ik ben dom en druk,’ zei Zaid tegen mij tijdens ons kennismakingsgesprek.

Ook nu nog is Zaid vaak druk, maar leren kan hij. Geef je hem aandacht en vertrouwen, dan raast hij door de lesstof. Ik ben blij dat Zaid de extra rekenlessen met persoonlijke aandacht kreeg. Hij mocht uiteindelijk naar het vmbo, een hele overwinning. ‘Nu ga ik de hele wereld laten zien dat ik slim ben,’ zei Zaid toen ik hem vertelde dat hij naar het vmbo mocht.

Maxe de Rijk is docent en mentor op het Mundus College in Amsterdam. Haar boek ‘Geen stress, we gaan het maken!’ verschijnt in augustus 2021. Meer informatie hierover en andere blogs zijn te lezen op www.maxederijk.nl.

Ik werk nu bijna vijf jaar op het Mundus en zie het bij veel leerlingen wanneer ze bij ons binnenkomen: ze hebben veel in hun mars, maar door opgelopen achterstanden op de basisschool kwam het er niet uit. Ze zijn bang om te falen en hebben zich afgesloten om te leren. Geef je ze vertrouwen en tijd, dan stellen ze zich langzaam weer open en blijken ze prima te kunnen leren.

Ik maak me zorgen, door corona zijn de achterstanden groter geworden. Daarbij is vooral belangrijk dat ook de kloof tussen de leerlingen die wél het vertrouwen krijgen dat ze het kunnen en de leerlingen die dat vertrouwen niet krijgen, is gegroeid. Met de eindtoets als pijnlijke tussenstand van de leerachterstanden.

Een programma als HDT kan een enorme uitkomst bieden. Het is echter niet genoeg. Willen we deze leerlingen echt kansen geven, dan moeten ze op alle vlakken de tijd en het vertrouwen krijgen om te groeien. Zodat leerlingen als Zaid zich nooit meer dom hoeven te voelen.“

*De naam van Zaid is gefingeerd

Tutorportret

Luke (24)

Tutor Bridge HDT – Haarlem VO

60

- Sinds 2021 tutor van tien leerlingen.
- Studeerde pedagogische wetenschappen
- Ging vijf jaar lang mee op kindervakantieweken voor kinderen die door hun thuissituatie of persoonlijke problematiek niet de mogelijkheid hebben om op vakantie te gaan.
- Gaf huiswerkbegeleiding en was mentor van kinderen uit de Utrechtse wijk Lombok.

“Mijn keuzes in opleidingen, ervaringen en carrière zijn enorm beïnvloed doordat ik steeds opnieuw zag dat kansen voor zelfontplooiing niet voor ieder kind hetzelfde zijn. Als tutor kan ik kansengelijkheid voor die kinderen mogelijk maken. Je bent, vooral in het eerste loopjaar, wel afhankelijk van de draagkracht van de school. Soms voel ik me machteloos door omgevingsfactoren. Ik focus me dan vooral op het rekenen en de leerling. Want er is niets mooier dan de succesmomentjes die een leerling ervaart, zoals

‘Dat moment dat we onze leerlingen eindelijk in het echt konden ontmoeten nadat we het project met elkaar online waren gestart, dat vergeet ik nooit meer. Ze bestaan echt!’

een leerling die eerst bang is om een foutje te maken en later in het jaar vraagt “Mag ik het nog een keer proberen?”

“Als tutor blijf je altijd in leerlingen investeren ondanks dat iemand een aantal keer (online) niet komt opdagen. Wij geven niet op. Daarmee stimuleren we de leerling om ook nooit op te geven. Hoe moeilijk het soms ook is. We zijn wel extra blij dat we weer fysiek mogen lesgeven. Samen, in de les, met elkaar, naast elkaar lukt ZO VEEL MEER.”

Visie op de toekomst

Hoe schaal je op mét behoud van kwaliteit?

High Dosage Tutoring (HDT) is een bewezen effectieve interventie die momenteel op relatief kleine schaal in Nederland door The Bridge wordt toegepast. In Nederland zou een flinke groep kinderen er baat bij hebben. Kan The Bridge HDT opschalen met behoud van kwaliteit? Welke stappen zijn nodig in de toekomst? Wat is de rol van onderzoek? En wat is de rol van andere partijen?

Harry Dobbelaar is bestuurder bij Zonova, een stichting die twintig Amsterdamse basisscholen onder haar hoede heeft, waarvan er drie uit Amsterdam-Zuidoost van begin af aan meededen met de pilot Bridge HDT- Amsterdam PO. “En komend schooljaar starten drie nieuwe scholen van ons met HDT. De resultaten zijn indrukwekkend. Logisch, gezien de grote inzet. Ik vond het alleen jammer dat een beperkt aantal scholen en een beperkt aantal leerlingen mee mocht doen vanwege het Randomized Controlled Trial-onderzoek van de Universiteit van Amsterdam. Voor een pilot is dat prima, maar liever bied ik meer leerlingen op onze scholen die dat nodig hebben een structurele aanpak. Als je kijkt naar de twintig scholen van Zonova, zijn er zeventien met een CBS-gewicht van meer dan 35. Dit betekent dat zij een uitdagende leerlingenpopulatie hebben. Als je het hebt over gelijke kansen creëren door ongelijk te behandelen, dan zou je al deze kinderen extra ondersteuning moeten bieden. HDT is hier een goed voorbeeld van. Daarnaast denk ik dat we het massieve resultaat dat we momenteel met HDT in groep 7 bereiken, goed moeten borgen. Hoe zorg je dat de groei standhoudt in groep 8 en daarna? Dat zullen we zelf moeten organiseren.”

Beperkte groeicapaciteit

Directeur van Stichting The Bridge Anne Kielman ziet ook het belang van opschalen, maar plaatst kanttekeningen. “De animo is er. We ontvangen wekelijks mails van scholen, schoolbesturen, gemeenten of andere instanties om een HDT-project op te starten. Alleen is onze groeicapaciteit niet oneindig groot. Soms is dat frustrerend omdat we ‘nee’ moeten zeggen, terwijl mijn hart ‘ja’ zegt en we met onze stichting graag zoveel mogelijk kwetsbare leerlingen en scholen willen helpen. Het opstarten en uitvoeren van een kwalitatief goed traject vraagt echter om tijd en inzet. Van The Bridge en van de betrokken partners. We willen geen half werk leveren en groei van de organisatie moet niet de kwaliteit van lopende projecten beperken. Daarnaast vinden we het belangrijk om de schaarse groeiruimte die we hebben te bieden aan huidige partners en geschikte doelgroepelers. En dus moeten we een selectie maken.”

Harry Dobbelaar

Bestuurder Zonova, drie basisscholen van deze Amsterdamse stichting doen sinds schooljaar 2019-2020 mee met de pilot HDT van project ‘Bridge HDT Amsterdam PO’ in Amsterdam Zuidoost.

Anne Kielman

Directeur van Stichting The Bridge Learning Interventions.

Schaalbare methode

Albert Jan Kruijer is medeoprichter van het Instituut Publieke Waarden. Dit instituut ontwikkelt kennis en instrumenten voor oplossingen en verbeteringen in het publieke domein. “Ik zie HDT als een groeibriljant. We moeten het wiel niet overal opnieuw proberen uit te vinden, maar juist gebruik maken van bestaande ideeën die bewezen werken. HDT is daar een mooi voorbeeld van.” Maar hoe laat je veel kinderen op een kwalitatief hoogstaande manier profiteren van HDT? “Het voordeel is dat HDT niet alleen afhangt van mensen, die kun je nu eenmaal niet klonen, maar van een methode. En een methode kun je opschalen. Daarbij kun je de werkwijze vermenigvuldigen; The Bridge gaat meer scholen bedienen, of scholen leren zelf om HDT te geven. Dat moet heel zorgvuldig gebeuren. Het geld vanuit het NPO is een prachtige injectie, maar er is meer nodig dan twee jaar financiering. Die twee jaar kost het al om uit te breiden. Hopelijk brengen een nieuw kabinet en nieuwe gemeenteraadsbesturen ook weer nieuwe ideeën op dit gebied.”

Albert Jan Kruijer

Medeoprichter van het Instituut Publieke Waarden dat kennis en instrumenten ontwikkelt voor oplossingen en verbeteringen in het publieke domein.

Internationale lessen

Wat kunnen we leren van anderen? “Internationaal gezien zitten we in hetzelfde schuitje”, weet Marc van der Steeg. Hij is onderzoeker en adviseur voor de Directie Kennis van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. “(Het bevorderen van) kansengelijkheid en talentontwikkeling is een wereldwijde uitdaging, al verschilt de context. Een mooi voorbeeld komt uit Vlaanderen, daar werken ze met een ‘leerbuddy’. Zelf kijk ik graag naar Engeland. Daar hebben ze de ‘teaching and learning toolkit’ opgesteld vanuit de Education Endowment Foundation. Hier wordt inzichtelijk in beeld gebracht welke interventies er zijn en wat het effect is, uitgedrukt in maanden leerwinst. Eén op één tutoring levert bijvoorbeeld vijf maanden leerwinst op. Daarbij gaan ze uit van 3-5 keer per week, 6-12 weken lang een half uur tutoring. Ter vergelijking: het verkleinen van klassen levert een winst op van drie maanden.”

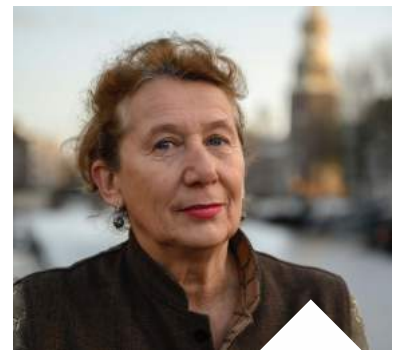

Marc van der Steeg

Onderzoeker en adviseur bij de Directie Kennis van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap.

Kwaliteitseisen

“In Engeland hebben ze bovendien een platform ontwikkeld met een lijst van erkende tuteur aanbieders die voldoen aan de kwaliteitseisen”, vervolgt de onderzoeker. Harry Dobbelaar is daar niet enthousiast over. “De beroepen van leerkracht en onderwijsassistent zijn al aardig dichtgeregeld, ik denk dat we prima gezamenlijk kunnen bepalen waar een goede tutor aan moet voldoen. En natuurlijk is goede scholing van tutores belangrijk.” Caroline Nevejan is chief science officer bij de gemeente Amsterdam en vindt het ijersterk dat binnen HDT ook jonge mensen kinderen coachen. “We weten dat peer coaching en de inzet van rolmodellen goed werkt. Het is een sociologische structuur voor de psychologische ontwikkeling van kinderen. Je creëert een nieuwe community. De tutores worden op hun beurt ook gecoacht. Zo worden ze zich bewuster van wat ze kunnen en wat ze kunnen betekenen voor de samenleving.”

Caroline Nevejan

Chief science officer bij Gemeente Amsterdam.

Tutoren werven

Hoe kom je aan tutoren? “Voor HDT kan het interessant zijn om mensen aan te trekken die nu vanwege de crisis werkloos thuis zitten, mensen met een hoge opleiding”, denkt Kruiter. “Maar je kunt ook grote bedrijven benaderen en vragen of zij hun medewerkers als een soort maatschappelijke stagiaires kunnen inzetten. Het is sowieso de vraag hoe we de samenleving meer bij de school betrekken. We zien de scholen nu vaak als epicentrum, maar dat betekent niet dat de medewerkers ook alles zélf op zich moeten nemen.” Van der Steeg: “Het is mooi dat je niet per se leraren nodig hebt om het voor elkaar te krijgen, gezien het lerarentekort is dat prettig. Bovendien kun je in relatief korte tijd de tutoren klaarstomen voor het werk.” Kielman reageert: “Ik hoop dat we meer partnerschappen kunnen sluiten met instanties om goede tutoren te vinden. Denk aan pabo’s, hogescholen of de maatschappelijke diensttijd van de Rijksoverheid. Gelukkig hebben we inmiddels een behoorlijk goede ploeg tutoren die we hopelijk kunnen laten doorgroeien tot goede managers.”

Amerika

Saga Education laat in Amerika zien dat het mogelijk is om op te schalen. Kielman: “Bij Saga hebben ze het voor elkaar gekregen om van een kleine organisatie te groeien tot een succesvolle opgeschaalde organisatie die HDT aanbiedt in verschillende Amerikaanse staten. Zij letten daarbij niet alleen op de groei in aantallen en effectiviteit van de interventies maar houden ook de kwaliteit nauwlettend in de gaten. Wij willen hier ook naartoe.” “Niet alleen de ‘dosage is high’, maar ook de kwaliteit”, stelt oprichter van HDT in Amerika Mike Goldstein. “En dat maakt het zo effectief. Het vraagt om een assertieve, eerlijke en bescheiden vorm van management.”

Kennisinfrastructuur

Wat zou werken in Nederland? Van der Steeg: “Ik verwacht niet dat elke docent of schoolleider ’s avonds wetenschappelijke artikelen doorneemt op de bank. Het is dus belangrijk om de wetenschappelijke onderbouwing over interventies helder te presenteren, bijvoorbeeld zoals nu in Engeland gebeurt. Daarnaast is het versterken van een goede kennisinfrastructuur nodig: de ontsluiting via kennisambassadeurs in kennis per regio. En vervolgens praktische handvatten over hóe scholen aan de slag kunnen gaan met een interventie.”

Cowboys tegenhouden

Onderzoeker en socioloog Bowen Paulle waarschuwt voor cowboys in het onderwijsveld. “Om wildgroei te voorkomen zou de evidence based aanpak op onderwijshervormingen verplicht moeten zijn. Wat mij betreft houd je cowboys tegen door alleen met stichtingen en niet met commerciële partijen in zee te gaan. En door deze stichtingen te verplichten om een percentage van 25 of 30 van de interventies door onafhankelijke onderzoeksbureaus te laten toetsen. Eerst op kleine, en dan op grote schaal. Dan heb je op wetenschap gebaseerde onderwijshervorming.”

‘We weten dat peer coaching en de inzet van rolmodellen goed werkt.’

Mike Goldstein

Oprichter van HDT in Amerika.

63

Bowen Paulle

Onderzoeker van HDT en socioloog bij de Universiteit van Amsterdam.

Voortraject

Kruiter haalt aan dat een korter voortraject prettig is. “Want de transactiekosten zijn hoog. Het kan lang duren om afspraken te maken over de financiering.” Kielman benadrukt het belang van een zorgvuldig voortraject. Je moet de methode correct uitvoeren, voldoende draagvlak op scholen creëren, ondersteuning van je samenwerkingspartners krijgen, goed getrainde en gemotiveerde medewerkers vinden. Die tover je niet zomaar uit de hoge hoed. Ook zal het bij opschaling nodig zijn om het central office van The Bridge uit te breiden. Een degelijk management is noodzakelijk bij een organisatie met meer dan vijfenveertig medewerkers die staat voor hoge kwaliteit. Daarbij zou zicht op financiële continuïteit helpen, zodat wij ons kunnen richten op de inhoud. Bovendien kunnen we dan eerder personeel aannemen en ons voorbereiden op opschaling in de jaren erna. Wij hebben als stichting immers niet de luxe om zelf te investeren in grote capaciteitsuitbreiding aangezien we geen winst maken zoals commerciële partijen.”

Kostbare interventie

Daarmee introduceert Kielman de roze olifant in de ruimte: geld. In de huidige vorm is HDT een kostbare interventie. “Die goed werkt”, vult Dobbelaar aan. “Het liefst zou je HDT of een andere vorm van ondersteuning aan leerlingen in een doorgaande lijn invoeren in het curriculum, maar daarvoor is de huidige bekostiging die scholen ontvangen ontoereikend. Al kunnen scholen de komende twee jaar hun NPO-gelden inzetten voor HDT. Tegelijkertijd zullen er altijd groepen zijn die het nodig hebben. Komend jaar onderzoeken we of een ‘halve dosis’ - drie in plaats van vijf uur HDT per week - genoeg is om een groot effect te sorteren, op in totaal zes scholen van Zonova en twee éénpitters. Het kostte weinig moeite om de schoolleiders te overtuigen om hieraan mee te doen. Maar, het is niet ‘one size fits all’.” Oprichter Goldstein hoopt op een herverdeling van gelden. “In plaats van 99 procent naar klassikaal en 1 procent naar tutoring zou ik het liever 50/50 zien. Maar realistisch gezien weet ik dat de politieke macht van gewinning aan het huidige systeem groter is dan de mogelijkheden voor arme mensen om te pleiten voor meer persoonlijke begeleiding.”

Efficiënter

Op dit moment kijkt Bridge HDT eerst naar de

mogelijkheden om de interventie efficiënter uit te voeren. Kielman: “Bijvoorbeeld door niet vijf maar tweeëneenhalf uur per week tutoring te bieden. Daar zijn we begin 2020 mee gestart op het Mundus College. Bij Saga Education in Amerika heeft een dergelijke afname in lestijd niet geleid tot een even grote afname in effectiviteit. Dat is hoopgevend. Vanzelfsprekend onderzoeken we wat het effect van een lagere dosis HDT in Nederland is, in het voortgezet en basisonderwijs.”

Blijf onderzoek doen

Dat juigt Kruiter toe. “Stop inderdaad niet met onderzoeken, maar blijf het juist nu doen. Experimenteer met factoren en onderzoek ook wat de coronacrisis voor gevolgen heeft gehad. Want ik vrees dat de aard van de achterstanden anders is dan précorona.” Van der Steeg beaamt het belang van voortdurend onderzoek. “Het is heel interessant om verschillende aanpassingen van een interventie te onderzoeken. Met de bril van een econoom op kun je dan de vergelijking maken. Misschien is de leerwinst iets kleiner maar kun je voor hetzelfde budget wél veel meer kinderen helpen. Dat is zeker interessant wanneer je wilt opschalen en in de situatie waarin Nederland zich nu bevindt vanwege corona. Bovendien kun je het effect afzetten tegen andere interventies. Zo weten we bijvoorbeeld dat interventies op het gebied van metacognitie en zelfregulatie, leren hoe je moet leren, zeer effectief zijn. Net als het professionalisering van leraren door coaching op een gevalideerde wijze door een externe partij.”

Terug naar de basis

Als we in de toekomst kijken, hoe ziet die er dan uit? Wat Nevejan betreft gaan we juist terug in de tijd, naar de basis. “Ik zie HDT ook niet als interventie, maar als een manier van werken. Eigenlijk brengt HDT iets naar het onderwijs dat in de jaren '60 en '70 volkomen normaal was en het nog steeds zou moeten zijn; oprechte aandacht. Kinderen zijn de dupe van hoe we onze samenleving anno nu hebben ingericht. Alles draait om werken, kinderen doen we er een beetje bij. Het is stuitend dat iets wat vijftig jaar geleden volkomen normaal was zoals een aparte handenarbeidklas, gym- en muzieklessen van een vakdocent, het aandacht geven aan kinderen, nu iets bijzonders is. Onderwijs kent veel belangen, die van de overheid, instituten, docenten, ouders, kinderen. Er is consensus wat werkt, alleen is er al decennia sprake van wantrouwen wanneer je

onderwijs wil vernieuwen. Onderwijs is een van de grootste industrieën van de wereld.”

Aan de keukentafel

Kruiter is voorstander van een andere blik op de problematiek. “De mensen voor wie de klassieke verzorgingsstaat bedoeld is, hebben er onvoldoende baat bij, zeker wanneer er sprake is van multiproblematiek. Onderwijsachterstanden staan niet los van andere problemen. Mensen lopen tegen een bureaucratische muur aan en worden door te veel instanties tegelijk geholpen. Daardoor kost het de maatschappij veel geld, soms wel een ton per jaar per gezin, maar levert het weinig tot geen resultaat. Dat kan anders.” Hoe dan? “Door niet te beginnen aan de tekentafel, maar aan de keukentafel. Dat we zeggen: ouders met schulden? Dat moeten we oplossen, zodat de kinderen weer de ruimte krijgen om zich op school te concentreren. Beleidsmakers moeten zich verenigen voor het gezamenlijke doel.”

Investering voor de toekomst

Kan HDT problemen in de toekomst op het gebied van bijvoorbeeld schulden en criminaliteit voorkomen en zo de staat netto geld besparen? Paulle denkt van wel. “Ik geloof erin dat deze kwalitatieve, *evidence based* aanpak van onderwijshervormingen zichzelf terugbetaalt. Als

je trajecten van kinderen positief beïnvloedt, zorg je dat ze later in betere banen terecht komen en bijvoorbeeld minder in de gevangenis. Het kost minder uitkeringen en het zal ook positieve invloed op de gezondheidszorg hebben. Ik zie HDT op die manier ook als een interventie in de volksgezondheid. Het is alleen lastig om aan te tonen. Daar zouden onderzoeken voor nodig zijn die over een periode van dertig tot veertig jaar lopen. En wie gaat daarin investeren?”

Standaardprogramma en inbedding in school

Kielman hoopt dat HDT uiteindelijk onderdeel wordt van het standaardprogramma van scholen. “Dat wanneer een kind met een lagere Cito-score op rekenen binnenkomt, automatisch in aanmerking komt voor HDT. Daarnaast kijken we naar trainingen en materialen voor scholen zelf zodat zij bepaalde elementen van HDT kunnen inzetten. Al zal de effectiviteit hiervan minder zijn omdat je de kleine setting en intensiteit van de tutorlessen mist. Het mooiste is een door ons uitgevoerd HDT-project in combinatie met de vertaalslag naar de reguliere les.” Paulle kijkt nog wat verder de toekomst in. “Ik droom over nieuwe vormen met compatible elementen. Een soort ‘*light touch*’ APK-programma op het gebied van sociaal emotioneel leren. Als vervolg op de HDT-trajecten van nu.”

Van idee tot nieuw project

Een goede voorbereiding is het halve werk. Hoe ziet het traject van aanvraag tot start eruit bij The Bridge? Projectontwikkelingscoördinator Hannah van der Ham: “We vinden een grondige voorbereiding erg belangrijk omdat je daarna kunt concentreren op het werk zelf: het verlenen van de tutoring.”

Na het krijgen van een aanvraag, tast Van der Ham eerst af of scholen serieus in aanmerking komen. “Een aantal voorwaarden zijn zo belangrijk dat wanneer er niet aan voldaan kan worden, HDT niet mogelijk is. Zo is het financieel gezien noodzakelijk om met een minimaal aantal leerlingen te werken in een beperkt gebied. Denk bijvoorbeeld aan zestig leerlingen op vijf basisscholen tegelijk. Dan kunnen wij bijvoorbeeld de tutoren fulltime inplannen. Daarnaast check ik of er nagedacht is over de financiering en beoordeel ik of de leerlingen passen binnen onze missie om kansengelijkheid te bevorderen.”

66

Haalbaarheidsstudie

De volgende stap is een haalbaarheidsstudie, die zo’n vier tot zes maanden duurt tot de daadwerkelijke start van een project. “Daarin onderzoeken we een flink aantal zaken. Is er een lokaal beschikbaar? Is er voldoende draagvlak binnen de school? Is er financiering voor onderzoek? Uiteindelijk resulteert dat in een verslag waar alle deelnemers een ‘go’ op moeten geven. Daarna starten we het project op. We werven tutoren en een Site Director, maken een planning met de scholen. Dat is vaak een hele puzzel omdat HDT onder schooltijd plaatsvindt en je wil het liefst dat een rooster niet wekelijks of maandelijks wisselt. Structuur is de kracht van HDT, net als een goede relatie met de leerkrachten.” Het is maatwerk. “Dat zit vooral in het proces. In de basis is HDT overal hetzelfde. Tegelijkertijd is elke school anders, qua onderwijsvisie, team en behoeften en zorgen. Bijvoorbeeld over de invulling van de tijd tijdens de HDT-uren met de rest van de klas. In die zin biedt HDT niet alleen maatwerk aan de leerlingen, maar ook aan scholen. Wij denken graag mee.”

Geïnteresseerd?

Zo kom je van aanvraag tot start met HDT!

The Bridge staat open voor nieuwe samenwerkingen met middelbare scholen en basisscholen vanaf 2022. De aanvraag kan gedaan worden door gemeente, samenwerkings-verbanden, schoolbesturen of scholen zelf.

Het is belangrijk om vooraf te weten dat Bridge HDT een interventie is, bedoeld voor leerlingen met een achterstand in rekenen/wiskunde en leerlingen die maatschappelijk kwetsbaar zijn. The Bridge gaat alleen met scholen/besturen/organisaties in gesprek met de juiste doelgroep leerlingen. Op middelbare scholen is vaak een groot genoeg leerlingenaantal per individuele school om een Bridge HDT-project op te zetten, bij basisscholen werken we binnen een project met vier tot acht scholen samen. Voor projecten in het primair onderwijs raden we dan ook aan om vooraf een samenstelling van scholen te bewerkstelligen en samen te werken met bijvoorbeeld overkoepelende schoolbesturen, samenwerkingsverbanden of gemeenten.

Voor de voorbereidingen van een nieuw project is een opstart van vier tot zes maanden nodig - de zogenaamde 'haalbaarheidsstudie' zoals hierboven uitgelegd. We verwachten in de beginfase inspanningen van de school, in latere fases is de belasting van de school nihil en vragen we voornamelijk om samen het draagvlak te waarborgen en stemmen we praktische zaken af zoals roostering. Het is dus belangrijk om je als organisatie op tijd aan te melden zodat we een voorbereidingstraject, ook wel een 'haalbaarheidsstudie' kunnen beginnen.

Het standaard implementatiemodel - om opschaling te bevorderen - van HDT bij The Bridge is op dit moment het 3-dagen model: minimaal 50 leerlingen ontvangen onder schooltijd op 3 vaste dagen per week een uur lang HDT op het gebied van rekenen en sociaal-emotioneel welbevinden in een 1-op-2 setting

voor een schooljaar lang. Er is tweewekelijks telefonisch contact met ouders vanuit de tutores en de Site Director onderhoudt nauw contact met de school. The Bridge neemt de volledige opstart en uitvoering in handen. De tutores zijn in dienst en worden opgeleid door The Bridge. De school dient wel aan een aantal randvoorwaarden te voldoen. Zo is er onder andere de voorwaarde dat Bridge HDT altijd gepland is op een vast moment in het rooster onder schooltijd en er een apart lokaal in de school beschikbaar is waar Bridge HDT uitgevoerd kan worden. Natuurlijk is genoeg draagvlak in de school van essentieel belang, hier zorgt The Bridge voor samen met de school en eventuele andere relevante partijen. Daarnaast benoemen we graag vooraf duidelijk dat Bridge HDT vraagt om grotere budgetten en commitment voor minimaal drie jaar in verband met de duurzaamheid en tijdsinvesteringen van alle betrokkenen.

67

Meer informatie

Meer informatie over het starten van een project vindt u op www.tbli.nl/toekomstige-projecten.

Heeft u naar aanleiding hiervan vragen en/of behoefte aan meer informatie? Kom dan met ons contact door te mailen naar hannah@tbli.nl.

Hannah van der Ham
Projectontwikkelingscoördinator Stichting
The Bridge Learning Interventions

Ready to go

Week 2/5

1) Teken een figuur met

a) $\frac{1}{2} + \frac{1}{5}$

b) $\frac{1}{6} + \frac{1}{2}$

c) $\frac{2}{3} + \frac{1}{12}$

2) Zet van klein naar groot

$\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{10}$

3) Hoe ver een vandyg is een breuk?
Geef 3 voorbeelden

4) Welke hoofdsteden van provincies in Nederland k
je noemen?

Tutorportretten

Fred (62)

Tutor Bridge HDT – Haarlem PO

- Sinds begin 2020 fulltime werkzaam als tutor van tien leerlingen.
- Daarvoor (beleids)ambtenaar en toetser geweest bij gemeente en Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en projectadviseur voor zowel interim-bureaus als zzp.

“Ik zocht niet per se een fulltime baan, maar het intensief lesgeven aan een kleine groep leerlingen op het gebied van rekenen geeft mij zoveel voldoening, dat ik weer fulltime ben gaan werken.”

“Eén van mijn leerlingen had een negatief beeld over zichzelf. Hij was in zijn ogen nergens goed in, maar wilde later graag (zakelijk) succesvol worden (lees: rijk). Met voorbeelden uit mijn kennissenkring heb ik hem kunnen laten inzien dat een minder goede schoolprestatie nu, niet hoeft te betekenen dat hij zakelijk niet succesvol kan zijn. Vervolgens is hij hard aan de slag gegaan.”

‘Iedereen heeft een talent en moet de kans krijgen dit te ontwikkelen.’

Sophie (28)

Tutor Bridge HDT – Amsterdam PO

‘Iedere leerling heeft een eigen leerstijl. Als tutor is het de uitdaging om die leerstijl te ontdekken en de juiste manier te vinden om nieuwe stof aan te bieden.’

- Sinds september 2020 fulltime werkzaam als tutor van acht leerlingen.
- Studeerde pedagogische wetenschappen en voltooide de opleiding tot mindful kindercoach.
- Liep stage bij een jeugdzorg organisatie en deed onderzoek naar de vrijeschool pedagogiek.

“Ik wil misschien de pabo nog gaan doen, want als leerkracht heb je een bijzonder beroep, waarin je dagelijks invloed hebt op het leven van kinderen. Als tutor maak ik intensief kennis met het vak. Je leert verschillende leerstijlen van kinderen kennen, maar ook schommelingen in gedrag en je ontdekt verborgen talenten. Ik leer daardoor niet alleen de leerlingen beter kennen, maar ook mezelf, als mens en als pedagoog.”

“Het leerproces is geen rechte lijn, maar bestaat uit allerlei bochten en hobbels. Het is fijn dat je als tutor de vrijheid hebt om zelf de inschatting te maken wat belangrijk is voor de leerling. Op die manier kan je de lessen ‘op maat maken’.”

Links

De implementatie van High Dosage Tutoring

- Meer informatie over Bridge HDT in het Haarlemse basisonderwijs vindt u op de website van het 'Samenwerkingsverband Passend Onderwijs - Zuid Kennemerland': www.passendonderwijs-zk.nl/projecten/project/16/high-dosage-tutoring
- Lees meer over de uitvoering van HDT in de Verenigde Staten door Saga Education: www.sagaeducation.org
- De organisatie die High Dosage Tutoring in het basisonderwijs uitvoert in Rotterdam: www.rekenfaculteit.nl
- Lees meer over evidence-based vormen van tutoring: www.proventutoring.org
- Een artikel van Mike Goldstein en Bowen Paulle over het belang van het zorgvuldig opschalen van de methodiek: www.fordhaminstitute.org/national/commentary/vaccine-makings-lessons-high-dosage-tutoring-its-weird-there

70

Stichting The Bridge Learning Interventions

Alles over over de organisatie vindt u op www.tbli.nl

Onderzoek en de wetenschappelijke onderbouwing van HDT

Onderzoek naar High Dosage Tutoring in Nederland door het onderzoeksteam van de Universiteit van Amsterdam: www.uva.nl/sepp

Publicaties

Publicaties

- Artikel over ouderbetrokkenheid in verband met HDT 'Rekenen op je ouders: High Dosage Tutoring als middel om ouderbetrokkenheid te stimuleren in Rotterdam-Zuid.': www.dare.uva.nl/search?identifier=c54fc6dd-5c11-411f-83f7-7e821ffc34dc
- Essay over opschaling van HDT in Amsterdam 'High Dosage Tutoring: een remedie tegen kansenongelijkheid in Amsterdam?': www.dare.uva.nl/search?identifier=f5deb335-ac2b-49fc-8bf8-421468487491
- Working paper over de resultaten van het RCT-onderzoek naar Bridge HDT op het Mundus College in 2017: www.osf.io/preprints/socarxiv/r56um
- Pleidooi over opschaling van HDT in de VS op basis van RCT-onderzoek: www.hamiltonproject.org/papers/improving_academic_outcomes_for_disadvantaged_students_scaling_up_individuals
- Resultaten van twee grootschalige RCT's in Chicago naar Saga HDT: www.nber.org/system/files/working_papers/w28531/w28531.pdf

71

Video's

- Brainwash talk van Bowen Paulle over de groeiende kansenongelijkheid in Nederland: www.human.nl/brainwash/kijk/overzicht/brainwash-talks/2020/bowen-paulle.html
- Antonio Gutierrez van Saga Education aan het woord over hoe je bewijsvoering omzet naar beleid: www.youtube.com/watch?v=X2EJoDEZcJk

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting
 The Bridge
Learning Interventions